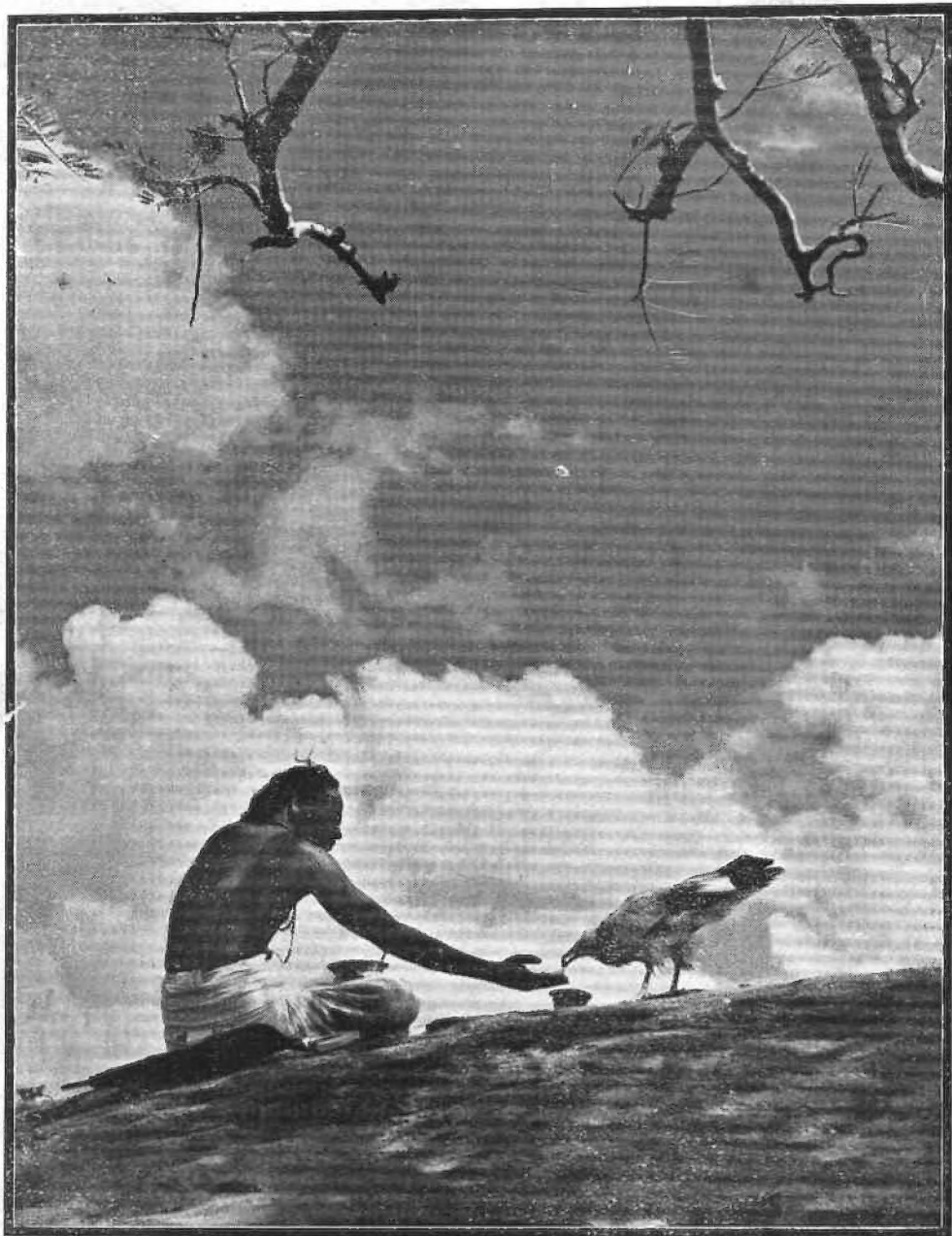

చందమామ

పిల్లల కథల మాసపత్రిక

1st August '86

జహనుతి
పోడిన వ్యాఖ్య

"చేసే దానం చిన్నదియైనా..."

పంపినవారు :

డా॥ వి. పి. ఆచార్యులు, ముప్పారంఖుర్డ్.

నూతన గెవార్డ్

GEVAERT

ఫోటోగ్రాఫిక్ కాంపెటిషన్

విషయము

“భారతీయ ప్రజలు, జీవితము”

రు. 4000 లకు మించిన బహుమతులు

మొదటి నగదు బహుమతి...రు. 1,000

రెండవ నగదు బహుమతి...రు. 750

మూడవ నగదు బహుమతి...రు. 500

నాల్గవ నగదు బహుమతి...రు. 250

5 నుండి 9-వ బహుమతి వరకు
ఎ.పి.ఎల్. ఫోటో సరకులకు వౌచర్లు...
ఒక్కొక్కటి రు. 100

10 నుండి 19-వ బహుమతి వరకు
ఎ. పి. ఎల్. ఫోటో సరకుల వౌచర్లు...
ఒక్కొక్కటి రు. 50

ఇవిగాక, డీలర్లకు రు. 650/-లు విలువగల బహుమతులు

ముగింపు తేది: 31 జనవరి 1957

బ్రహ్మాండమైన ఈ భరతఖండంలో, ఉత్తర, దక్షిణ, తూర్పు, పడమరలు—నలుదిక్కులా రకరకాల జనులున్నారు. వారి దుస్తుల విధానాలు, నగల ఆలంకరణలు, ఆచార వ్యవహారాలు, ముఖకవళికలు—అన్నీ భిన్నంగా ఉంటున్నవి. భారతదేశపు ఈ ఇంద్రజాలాన్ని—అనగా వివిధ జనుల మిత జీవనాలను గ్రహించి, ఈ నూతన గెవార్డ్ ఫోటోగ్రాఫిక్ పోటీలో ఒక మంచి బహుమతిని పొందండి. ఎన్ని ఎంట్రీలయినా

పంపవచ్చు. ప్రతి ఎంట్రీయున్ను గెవార్డ్ ఫిలింకో థిఫ్, హాఫ్ ప్లేటు 4 $\frac{1}{2}$ " x 6 $\frac{1}{2}$ " వైజు గెవార్డు పేపరుపై ప్రింటు చేసినదై ఉండవలెను. ప్రతి ఫోటోవెంటు ఒక గెవార్డు ఫిలిమ్ కాశీపెట్టెకూడ పంపవలెను. ఫోటోలన్నీ భారతదేశపు ప్రజలు, వారి జీవితములగురించియే ఉండవలెను. ఈ పోటీనిగురించిన పూర్తి వివరములు మీ నమీషంలో ఉండే గెవార్డు డీలరునుండి తెలుసుకొనవచ్చు. లేదా నేరుగా మాకు వ్రాయండి.

ALLIED PHOTOGRAPHICS PRIVATE LIMITED.

ఎల్లయిడ్ ఫోటోగ్రాఫిక్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్,

(పబ్లిసిటీ శాఖ) కస్తూరి బిల్డింగ్స్, జంషెడ్టీ తాతా రోడ్డు, బొంబాయి-1

(ప్రతి గురువారము రాత్రి 8-00 గంటలకు (41 మీటర్ బ్యాండు) నిలోన్ రేడియో విని, ఈ గొప్ప పోటీనిగురించిన వివరములు తెలుసుకోండి.)

'కోడక్' స్పేష్ షాట్ల ద్వారా శలవునాటి సరదాను సంవత్సరము పొడుగునా

మీరు జ్ఞాపకముంచుకోవాలనుకునే సంఘటనలు ఎన్నో శలవు దినములలో
జరుగుతాయి. వాటి ఆనందమును చక్కని 'కోడక్' స్పేష్ షాట్ల ద్వారా మళ్ళీ అనుభవించండి.

ఒక 'కోడక్' కెమేరాతో స్వప్నమగు, చిత్రములు తీయుట ఎంతో సులభము. కొన్ని
మోడలులలో రెన్నులు ఫ్యాక్టరీలోనే ఫోకసు చేయబడినవి. మీరు పెద్ద వ్యూఫ్రైండ్లలో
దృశ్యమందు లక్ష్యముంచి మీట నొక్కితే చాలును. ధర ఎక్కువా అంటే.
రూ. 17/8 తక్కువ ధరకే ఒక ఛక్కని 'కోడక్' కెమేరా దొరకుతుంది!

మీ కోడక్ డీలరువద్ద దొరకుతున్న అనేక రకముల సుందరమైన యీ
కెమేరాలను చూడండి. మీకు అనుకూలమైన ఒక కెమేరా మీరు
కొనాలనుకున్న ధరలో విశ్వయముగ లభిస్తుంది.

ఉత్తమ చిత్రములకు
'కోడక్' ఫిల్మును వాడండి

కోడక్ లిమిటెడ్ (ఇంగ్లండులో
స్థాపితము. కంపెనీ సభ్యుల
బాధ్యత పరిమితము)
బొంబాయి-కలకత్తా-దిల్లీ-మద్రాసు

శలవునాడు సరదాగా ఉండండి.
నీరియు ఆ సమయములను -
'కోడక్' స్పేష్ షాట్ల ద్వారా
జ్ఞాపకముంచుకోండి

K. 2375

నమ్మకమైన 'కోడక్' కెమేరాతో మీరు

అంజలి దేవి ఎల్లప్పుడూ

లక్స్ టాయ్లెట్ సబ్బును

వాడుచున్నది

“నాకు తెలిసియున్నట్టి మిక్కిలి
తెల్లని మిక్కిలి శుద్ధమైన
సబ్బు”

ఈ విషయంతో మీరు ఆమె మాటను
విశ్వసించవచ్చును : లక్స్ టాయ్లెట్
సబ్బుయొక్క స్వచ్ఛమైన తెలుపు
అంటే శుద్ధత—అనగా మీ చర్మ
సౌందర్యమును దివ్యముగా కాపాడు
నట్టిది—మరియు లక్స్ యొక్క నురగ :
పరిమళమైనది, మీగడవంటిది, అది మీ
చర్మమును ఎంతో తాగుగా శుభ్ర
పర్చును. దానిని చాలా ఎక్కువ
హాయిగా నుంచును. మరి పొదుపు
కొరతై, పెద్ద నైజాను మరువకుదు :

భారతదేశంలో కయారు చేయబడినది

సినీమా తారలకు
సౌందర్యము
నిచ్చు సబ్బు

LTS 485.50 TL

చందమామ

ఈ సంచికలో కథలు
వింతలు - విశేషాలు

అర్థనా రాజు	3
మకరదేవత	
(సీరియల్) ...	9
సాధించని పగ ...	17
గ్రహబలం ...	25
మిత్రభేదం (గే.క.)...	33
నావికుడు సిండ్ బాద్	36
కిం ఫలం ...	45
బుద్ధి తిరిగింది ...	48
ఇంద్రజాలం ...	50
చిత్రకథ ...	56

ఇవిగాక రంగుల బొమ్మ కథ,
పోట్ శిర్షికల పోటీ, వార్తలు,
విశేషాలు, మొదలైన మరి
ఎన్నో ఆకర్షణలు.

ఇప్పుడు ప్యరీ కంపెనీవారి
ఉంగరమువంటి పెప్పర్ మింట్లు
దొరకుతున్నాయి

అవి నింకో రుచిగా ఉంటాయి కనుక
అవంటే నిన్ను పెద్దలను అందరికీ యివ్వమే!
శుభ్రముగా, ఆరోగ్యకరముగా నిలవమనేలా అవి
నేర్చుగా ప్యాకెట్ చేయబడినవి కనుక వాటి తయ్యాని
రుచులు రాతగా ఉంటాయి!

మహివారి మహత్తర
పారాజీక జానపద చిత్రం

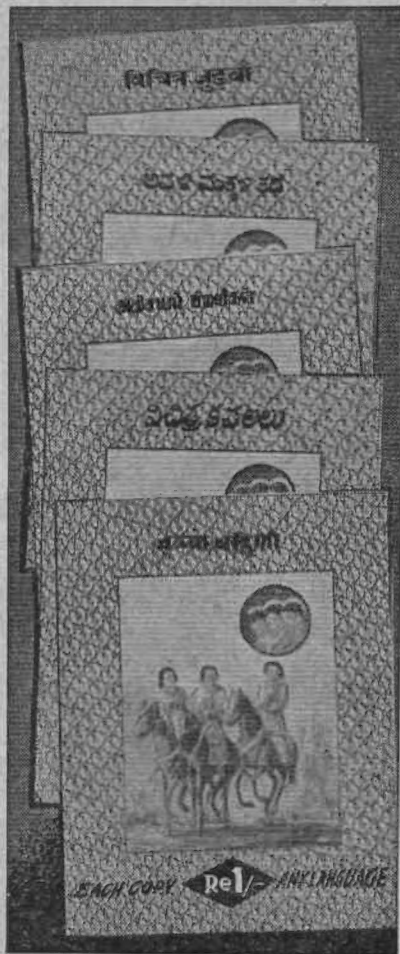
శ్రీ గౌరీమహాత్మ్యం

(మంగళ గౌరీ ప్రత కథ)

విచిత్ర కవలలు

పోస్టేజి 0-2-0 అదనము

1-8-0 పంపిన కాపి రిజిస్టర్డ్ ద్వారా పంపబడును.

విజయవాణి మామూలు కమిషన్

★ ★ ★
చందమామ పబ్లికేషన్సు

మదరాసు - 26

నాణ్యమునకు పేరుపొందిన

చాంపియన్

కలమునే విల్లప్పడు కొనండి.

ప్రతిచోట దొరకును.

వెల రు. 3-8-0 నుండి పైగా

★

గుజరాత్ ఇండస్ట్రీస్,

బొంబాయి - 2.

The Choice of all

★ ★

‘చందమామ’ కు

విజయవాణి కావాలి

★

విజయవాణి లేనిచోట ప్రతి ఊరూ చిన్న చిన్న విజయవాణి కావాలి. మీరు విజయవాణి కొద్ది కాపీలుకూడా తెప్పించుకోవచ్చును. మీరు ప్రతినెలా 2-0-0 పంపుతూ వుంటే మీకు 7 కాపీలు పంపుతాము. ఈ వద్దతిని మీకు ప్రతినెలా 0-10-0 లాభం వుంటుంది. పూర్తి వివరాలకు వ్రాయండి.

చందమామ పబ్లికేషన్సు,

వడవళని, మద్రాసు - 26

పొందండి

కొన్ని జనప్రియమైన
'కోడక్' కెమేరాలు

'ట్రాప్' 127 కెమేరా రు. 17/8

సిక్స్-20 'ట్రాప్' కెమేరా,
మోడలు 'సి' రు. 24/-

'ట్రాప్' 8 సూపర్ కెమేరా రు. 45/-

సిక్స్-20 కోడక్ 'జూనియర్ II'
కెమేరా (f/8.3 లెన్స్) రు. 115/-

కోడక్ 'రెటినా' కెమేరా
(f/3.5 లెన్స్) రు. 250/-

దరంజో అమ్మకపు పన్ను
చేర్చబడలేదు

ఎల్లప్పుడూ మంచి చిత్రములను తీయగలరు!

SAPAT Lotion & Malam

గత 50 సంవత్సరాలకు పైగా
—తామర, గజ్జి, చిడుము వ్యాధులకు ఆమోఘ
మైనదని ప్రసిద్ధి గాంచినది.

సపట్ అండ్ కో., బొంబాయి-2

అంధ్రాకు విజంట్లు :

డి ట్రేడ్ ప్రమోటంగ్ కార్పొరేషన్

విజయవాడ - 2

RPO

చందాదారులకు మనవి

పైనెల చందమామలు యీనెల చివరి
వారంలో పోస్తు అవుతవి. నకాలంలో
అందనివారు, వారి పోస్టాఫీసులో ఫిర్యాదు
చేస్తూ, పై నెల పదోతేదీ లోగా మాకు
తెలియపర్చ గోరుతాము. ఆ పైబడి వచ్చు
కంప్లెయింట్లు, గతనెలలో చేరలేదనే
కంప్లెయింట్లు గమనించబడవు.

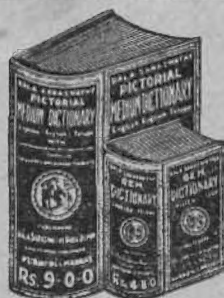
మేనేజరు

ఆంధ్రుల చరిత్ర సంస్కృతి

ప్రతి ఆంధ్రుడు చదువ
దగిన నవ్యగ్రంథము. అంధ్ర
రాష్ట్ర సాధనకు మిక్కిలి
తోడ్పడిన గ్రంథము.

పే. 500. రు. 6 0 0

బాలసరస్వతి

పిక్చరీయల్ మీడియం డిక్షనరీ

(ఇంగ్లీషు-ఇంగ్లీషు-తెలుగు)

విద్యకు, విజ్ఞానానికి, పరీక్షలో విజ
యానికి ఈ డిక్షనరీ పువయోగపడుతుంది.
1000 పేజీలు. హార్దిక్యాలిక్ లైందు

మీడియం ధర 9 0 0

జెం డిక్షనరీ ధర 4 8 0

గానకళాబోధిని

అపూర్వ సంగీత శ్రంధము.
గొప్ప అనుభవజ్ఞులచే రచింప
బడినది. సంగీతము నేర్చుకొను
టకు, సాధనకు, పరీక్షలకు
పిన్నలకు పెద్దలకు ఉపయుక్త
పదు శ్రంధరాజము.

పే. 1000. రు. 10 0 0

ఈమె అత్యుత్తమము
అధ్యాపకు
పంపకలరు.

వలయువారు : బాలసరస్వతి బుక్ డిపో, కర్నూలు.

బ్రాంచి : నెం. 6, నుంకురావచెట్టి వీధి, మద్రాసు-1

వి విధమయిన అచ్చుపనులైనను

అతి చక్కగా...

అనుకొన్న గడువులో

మేము చేసి యివ్వగలము!

★

మా ముద్రణశాఖకు తోడుగా చిత్రకళాశాఖ,

బ్లాకు తయారీశాఖ, లిటో-ఆఫ్ సెట్

సంస్థలు సమకూడి వున్నవి.

★

డి బి. ఎన్. కె. ప్రెస్

(ప్రైవేట్) లిమిటెడ్

చందమామ బిల్డింగ్స్

వడవళని :: మదరాసు - 26

ఫోన్ : 88474

ఆరోగ్యవంతులైన జనులు ప్రతిరోజూ

లైఫ్ బూయ్ తో స్నానము చేయుదురు

- అది ప్రతిదిన * మలినములోని
క్రిములను కడిగివేయును !

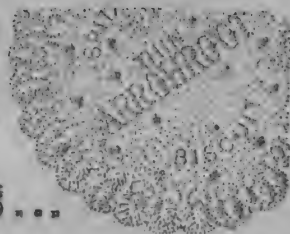

* మనకు ప్రతిదినం తార్చవడే మామూలు మురికిరో
క్రిములున్నాయి. మనలో ప్రతివారికీ యీ క్రిములవల్ల రోగాల
ప్రమాదం వుంది. అందుచేతనే చాలామంది ఆరోగ్యవంతులగు జనులు లైఫ్ బూయ్
సబ్బుతో మురికిని మరియు క్రిములను రోజూ కడిగివేసుకొనుటవల్ల తమ ఆరోగ్య
మును కాపాడుకొనుచున్నారు — అది ఆరోగ్యవంతమైన హాయిని గలిగించును.

L. 261-50 TL

భారతదేశంలో తయారుచేయబడినది

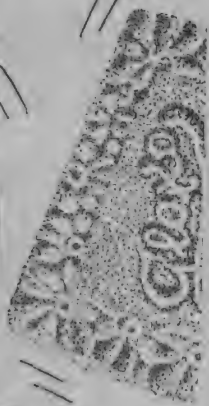
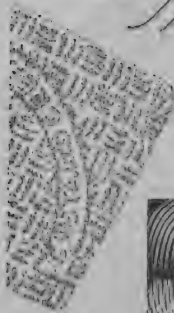

కరకరలాడే...

తాజా...

రుచికరమైన...

చందమామ

సంచాలకుడు : 'చక్ర పాణి'

మన జాతీయ విమోచనోద్యమం ఎన్ని రంగాలలోనో నడిచింది. ఎందరో మహనీయులు ఆ ఉద్యమాన్ని నడిపించారు. అటువంటివారిలో ఒకరు లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలక్. ఆయన శత జన్మదినోత్సవం దేశమంతటా జరపబడుతున్నది. ఈ వీరపూజలో మనంకూడా పాల్గొందాం!

అతి విచిత్రమైన సిండ్ బాద్ నౌకాయానాల కథలు ఎన్నో తరాలవారిని ఆకర్షించాయి. అబాలగోపాలాన్ని ఆనందింపజేయగల ఈ కథలు ఈ సంచికనుండి ఆరంభమవుతున్నాయి. వీటికి సంబంధించిన ప్రస్తావన కిందటి సంచికలోనే ప్రచురించాం. ఈ కథలను వరసగా 'చందమామ'లో చదవండి.

పాలకులు యుక్తిమంతులైనట్లయితే హింసాయుతమైన దురాచారాలను అహింసద్వారానే రూపు మాపవచ్చునని, "దురాచారం" (జాతక కథ) స్పష్టం చేస్తోంది. హింసను అవలంబించేవారు, అది తమమీదికి వచ్చేదాకా, దానిలో ఉండే దౌష్ట్యాన్ని అర్థంచేసుకోలేరని కూడా ఈ కథ రుజువు చేస్తోంది.

అట్టమీదిబొమ్మ

ద్రౌపదిని సైంధవుడు బలాత్కారంగా తన రథంమీద తీసుకునిపోతున్న సమయంలో, అడవిలో వేటకు వెళ్లిన పాండవులకు దుశ్శకునాలు కలిగాయి. వారు వేట చాలించి తిరిగి వచ్చి, జరిగిన సంగతి తెలుసుకున్నారు.

వెంటనే పాండవులు అయిదుగురూ తమ రథాలమీద బయలుదేరి, అతి వేగంగా సైంధవుడి బలాలను చేరుకున్నారు. పాండవులకూ, సైంధవుడి అనుచరులకూ ఘోరయుద్ధం జరిగింది.

తనకు అపజయం తప్పదని సైంధవుడికి తెలిసిపోయింది. వాడు తన రథంమీదినుంచి ద్రౌపదిని కిందికి దింపి, రథం తోలించుకుని పారిపోయాడు.

ఈలోపుగా పాండవులు సైంధవుడి బలాలను పూర్తిగా నాశనంచేసేశారు. భీమార్జునులు సైంధవుడికోసం చూసి, అతడు పారిపోయాడని తెలుసుకుని, అతనికోసం ఒక రథంలో బయలుదేరారు. వారు పోయేటప్పుడు ధర్మరాజు, "సైంధవుణ్ణి ఏమైనా చెయ్యండిగాని, చంపవద్దు!" అని హెచ్చరించాడు.

ఒక కోసుదూరం వెళ్ళాక భీమార్జునులకు సైంధవుడి రథం కనుచూపు మేరలోకి వచ్చింది. వారు దూరంనుంచే ఆ రథం గుర్రాలను బాణాలతో కొట్టేశారు. రథం దిగి కాలిబలంకొద్దీ పారిపోతున్న సైంధవుడు వారికి చిక్కి పోయాడు. భీముడు అతన్ని కసితిర చిత్రహింస చేసి, చంపబోతుండగా అర్జునుడు, అన్న చెప్పినమాట జ్ఞాపకంచేసి అతన్ని వారించాడు.

భీముడు సైంధవుడికి పంచశిఖలు పెట్టి, "ఓరీ, నీచాధముడా! నుపు వెళ్ళినచోటనల్లా పాండవుల దాసుణ్ణి అని చెప్పకు తిరుగు. అలా అయితే నిన్ను ప్రాణాలతో పదిలేస్తాను!" అన్నాడు. ప్రాణభయంచేత సైంధవుడు, భీముడు చెప్పినదానికి అంగీకరించాడు.

ఇంత వరాభవం చెందిన సైంధవుడు హిమాలయాలకు వెళ్ళి శివుణ్ణి గురించి ఘోరతపస్సు చేశాడు. శివుడు మెచ్చి ప్రత్యక్షమై, "ఏం పరం కావాలో కోరుకో!" అన్నాడు. "మహాదేవా, పంచపాండవులందరూ నాచేతిలో ఓడేటట్టు పరమియ్యి!" అని అడిగాడు సైంధవుడు. "వెర్రివాడా, అర్జునుడికి నేను పాకు వతాస్త్రం ఇచ్చి ఉన్నాను. అతన్ని ఎవరూ ఓడించలేరు. మిగిలిన నలుగురూ ఒక్క రోజు నీచేత ఓడేటట్టు పరం ఇచ్చాను, వెళ్ళు!" అన్నాడు శివుడు.

అర్ధణా రాజ

పాటలిపుత్రనగరంలో ఒక పేదవాడుండే వాడు. వాడు నీళ్ళుమోసి జీవితం వెళ్ళబుచ్చు తూండేవాడు. వాడుండేది నగరపు ఉత్తర ద్వారంవద్ద. ఆ నగరం దక్షిణద్వారానికి సమీపంలో ఒక స్త్రీ ఉండేది. ఆమెకూడా నీళ్ళబిందెలు మోసి జీవయాత్ర గడుపు తున్నది. ఈ ఇద్దరికీ స్నేహం కుదిరి పెళ్లి చేసుకున్నారు.

పెళ్ళిచేసుకున్నప్పటికీ ఇద్దరూ నగరం చెరోక మూలా పనిచేస్తూ ఉండటంవల్ల తరుచు ఒకరినొకరు చూసుకునేవారుకారు.

ఇలా ఉండగా ఒకరోజు ఏదో పండగ వచ్చింది. నీళ్ళు మోసేవాడు తన పని త్వరగా ముగించుకుని దక్షిణద్వారందగ్గర ఉండే తన భార్యను చూడబోయాడు.

“ఇవాళ పండగ రోజు. అందురూ పండగ చేసుకుంటారు. మనం మాత్రం చేసుకోవద్దా? నాదగ్గర అర్ధణా ఉన్నది.

నీదగ్గర ఏమాత్రం ఉన్నది?” అని భార్య అడిగింది. తన అర్ధణా చూపుతూ.

“నాదగ్గరకూడా అర్ధణా ఉంది. దాన్ని ఉత్తరద్వారంవద్ద గోడలో ఇటుకల సందున జాగ్రత్తగా దాచిఉంచాను,” అన్నాడు భర్త.

“చాలు. అందులో ఒక కానీపెట్టి పూలు కొందాం. ఇంకో కానీకి చందనం కొందాం. మిగిలిన అర్ధణాతో పాయసం కాచుకు తాగుదాం!” అన్నది భార్య.

ఈ మాటలకు నీళ్ళుమోసేవాడు పర వశుడైపోయాడు. తానూ, తన భార్య కలిసి పండగ చేసుకుంటున్నామన్న ఆనందంలో వాడికి వళ్ళు తెలియలేదు.

“నువ్విక్కడే ఉండు. నేనిప్పుడే ఉత్తర ద్వారానికి వెళ్లి నా అర్ధణాకూడా తెస్తాను!” అంటూ వాడు బయలుదేరాడు.

మిట్టమధ్యాహ్నం కావస్తున్నది. నెత్తిన ఎండ మండిపోతున్నది. కింద దారివెంబడి

ఇసుక నిప్పులు చెరుగుతున్నది. కాని అసం దంలో, నీళ్ళుమోసేవాడికి ఎండా తెలియ లేదు, వేడి తెలియలేదు. వాడు ఉత్సాహంగా గెంతుతూ, పాడుతూ ఉత్తరపు ద్వారంకేసి పోతున్నాడు.

రెండు ద్వారాలకూ మధ్య మార్గంలో రాజుగారిమేడ ఉన్నది. రాజు పైఅంతస్తులో నిలబడి చూస్తూంటే, ఎండను లక్ష్యపెట్టకుండా, కాళ్ళు కాలుతున్న సంగతి కూడా తెలియకుండా, పాడుతూ పోతున్న నీళ్ళుమోసేవాడు కనిపించాడు. రాజుకు వాణ్ణి చూసి అశ్చర్యమయింది. వాడి అసం దానికి కారణమేమిటో తెలుసుకుందామని,

అయిన నౌకర్లను పిలిచి, “ఆ పాడుతూ వెళ్లేవాణ్ణి నా దగ్గిరికి పట్టుకురండి,” అని ఆజ్ఞాపించాడు.

భటులు వెళ్లి నీళ్ళుమోసేవాడితో, “ఏయ్, రాజుగారు రమ్మంటున్నారు, రా!” అన్నారు.

“నాకు రాజుతో ఏం పని? నేనాయన నెరగను,” అన్నాడు నీళ్ళు మోసేవాడు, తన దారిని తాను వెళ్ళటానికి సిద్ధపడుతూ.

రాజభటులు వాణ్ణి పట్టుకుని బలవంతాన రాజుదగ్గిరికి ఉడ్చుకువెళ్ళారు. రాజుగారు వాణ్ణిచూసి, “ఏమోయ్, పైన నెత్తి, కింద కాళ్ళూ మాడుతున్నా లెక్కచెయ్యకుండా ఎక్కడికి పోతున్నావు?” అని అడిగాడు.

“అయ్యా, నా గుండెలో ఇంతకన్న వేడి అయిన కోరిక ఉండటంవల్ల నాకు ఈ ఎండవేడి తెలియటంలేదు,” అన్నాడు నీళ్ళు మోసేవాడు.

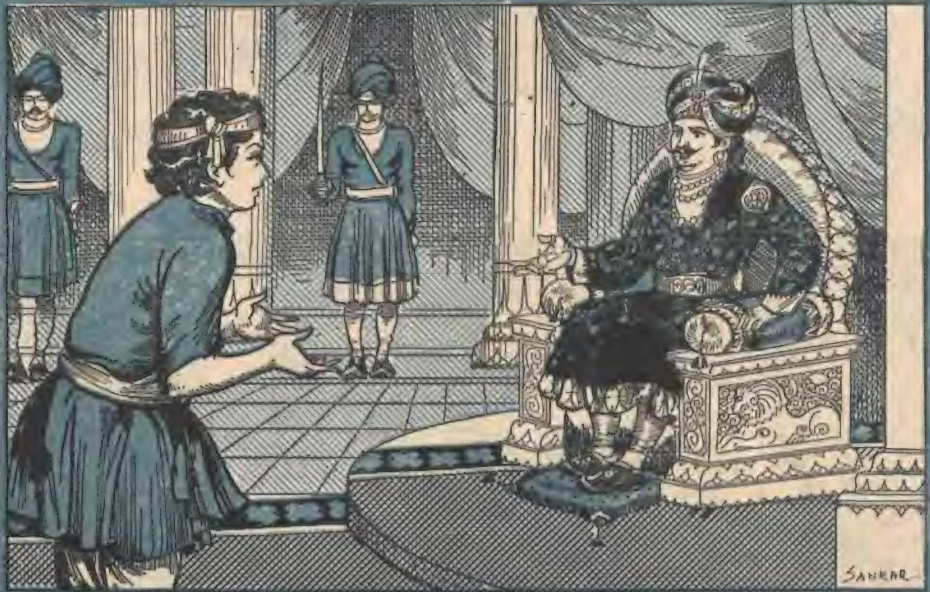
అదెంత గొప్ప కోరికో అనుకుంటూ రాజు, “ఏమిటా కోరిక?” అని అడిగాడు.

“అయ్యా, ఇవాళి పండగ. నా భార్య దగ్గర అర్ధణా ఉన్నది. నేను ఉత్తరద్వారం వద్ద గోడలో ఇటుకల సందున అర్ధణా దాచుకున్నాను. ఇద్దరి డబ్బులూ కలిపి అణా అవుతే, అందులో కానీకి పూలూ, కానీకి చందనం కొని మిగిలిన అర్ధణాతో పాయసం వండుకుని ఇద్దరమూ హాయిగా

పండగ చేసుకుంటాం. అందుకే బయలు దేరాను. నేను నా అర్ధణా తీసుకుని తిరిగి దక్షిణద్వారానికి వెళ్ళాలి. అప్పుడు పండగ చేసుకోవాలి. నా భార్య కాచుకుని ఉన్నది. అందుచేత త్వరగా నన్ను పోనివ్వండి,” అన్నాడు, నీళ్ళు మోసేవాడు.

ఇది విని రాజు నివ్వెరపోయాడు.

“ఇంకా వచ్చినంత దూరం వెళ్ళితేగాని ఉత్తరద్వారం రాదు. దానికి రెట్టంపు సడిస్తేగాని మళ్ళీ దక్షిణద్వారానికి చేరు కోవు. ఎందుకంత శ్రమ? నేను అర్ధణా ఇస్తాను. నీ భార్యవద్దకు తిరిగిపోయి పండగ చేసుకో!” అన్నాడు రాజు.

“చిత్తం! తమరిచ్చే అర్థణా తీసు కుంటాను; నా అర్థణా కూడా తెచ్చు కుంటాను,” అన్నాడు నీళ్ళుమోసేవాడు.

“ఆ అర్థణాకోసం ఎందుకు మధనపడ తావు? కావలిస్తే పాపలా ఇస్తాను. తీసు కుని తిరిగిపో,” అన్నాడు రాజు.

“చిత్తం! పాపలా ఇప్పించండి. నా అర్థణాకూడా తీసుకుని తిరిగిపోతాను,” అన్నాడు నీళ్ళుమోసేవాడు.

రాజుకు పట్టుదల వచ్చింది. ఎంత ఇస్తే వాడు ఆ అర్థణాను మరిచిపోతాడో చూస్తా మని ఆయన వాడికి ఒక రూపాయిదగ్గిర నుంచి లక్షరూపాయలదాకా ఇస్తానంటూ వెళ్ళాడు. ఎంత ఇచ్చినా వాడు తన అర్థణాను తీసుకోనిమ్మని బతిమాలసాగాడు.

చివరకు రాజు విసిగి, “నువ్వు అర్థణా తీసుకోకుండా ఉండేట్టయితే సగంసగరానికి ఇప్పుడే నిన్ను రాజుచేస్తాను. ఏమంటావు?” అని అడిగాడు.

“చిత్తం! అలాగే చెయ్యండి!” అన్నాడు నీళ్ళుమోసేవాడు.

వెంటనే రాజు మంత్రికి కబురుచేసి, “వీణ్ణి సగంసగరానికి రాజుచేస్తూ పత్రం రాయండి,” అన్నాడు.

సగరాన్ని మంత్రి ఉత్తర దక్షిణ భాగా లుగా విభజించాడు. “అందులో ఏ సగం కావాలో కోరుకో. అప్రకారం మంత్రిగారు పత్రం రాసేస్తారు! ఆ సగంలో నువ్వు రాజ్యం వీలవచ్చు,” అన్నాడు రాజు.

“చిత్తం! నాకు ఉత్తరపు సగం ఇప్పిం చండి!” అన్నాడు నీళ్ళుమోసేవాడు. ఉత్తరద్వారందగ్గిర దాచుకున్న అర్థణా కోసమే వాడు అలా కోరాడని అందరూ అనుకున్నారు.

రాజు అన్నమాట ప్రకారం నీళ్ళుమోసే వాణ్ణి ఉత్తరసగరానికి రాజుచేశాడు. కాని ప్రజలు ఈ రాజును “అర్థణారాజు” అని మాత్రమే పిలిచేవాళ్ళు.

దురాచారం

బ్రహ్మదత్తుడు కాశీరాజ్యాన్ని పరిపాలించే కాలంలో బోధిసత్వుడు బ్రహ్మదత్తుడి కుమారుడుగా జన్మించాడు. అతనికి బ్రహ్మదత్త కుమారుడని పేరు పెట్టుకున్నారు. అతను తక్షశిలకు వెళ్లి పదహారేళ్లు నిండే లోపునే మూడు వేదాలూ, వేదాంగాలూ, ఉపనిషత్తులూ చదివాడు. అతను విద్య చాలించి తిరిగిరాగానే రాజు అతనికి యౌవ రాజ్యాభిషేకం చేశాడు.

ఆకాలంలో కాశీరాజ్యంలో ప్రజలు అనేక దేవతలను పూజించేవారు. అనేక జాతరలు చేసేవారు. జాతర జరిగినప్పుడల్లా గొర్రెలనూ, మేకలనూ, కోళ్లనూ దేవతలకు బలియిచ్చి, వాటి రక్తం నైవేద్యం పెట్టేవారు. బ్రహ్మదత్త కుమారుడు ప్రజల మూఢ విశ్వాసాలనూ, దురాచారాలనూ చూసి చాలా బాధపడేవాడు. "నేను రాజునయ్యాక ఈ దురాచారాల

నన్నిటినీ, ఒక్క చుక్క రక్తం రాలి కుండా నిర్మూలిస్తాను," అని అతను ఆలోచన చేశాడు.

కాశీనగరం వెలపల ఒక మర్రిచెట్టుండేది. ఆ చెట్టులో ఒక దేవత ఉన్నదని, మొక్కుకున్నవాళ్ళకు ఆ దేవత పిల్లల నిస్తుందనీ, ఇతర కోరికలేవైనా ఉంటే ఈడేర్చుతుందనీ ప్రజలు నమ్మేవాళ్ళు.

ఒకనాడు బ్రహ్మదత్త కుమారుడు రథమెక్కి ఊరువెలపల ఉన్న మర్రిచెట్టు వద్దకు వెళ్ళాడు. ఆ చెట్టుచుట్టూరా అనేక మంది స్త్రీలూ పురుషులూ భక్తితో ప్రదక్షిణాలు చేస్తున్నారు. చెట్టుకు అంతదూరం లోనే యువరాజు రథం దిగి, చెట్టును పూలతో పూజించి, చెట్టుచుట్టూ మూడు ప్రదక్షిణాలు చేశాడు. ఆ తరువాత అతను తన రథమెక్కి ఊళ్ళోకి తిరిగి వెళ్లి పోయాడు. అది మొదలు అతను తరుచు

ఆ మర్రిచెట్టువద్దకు వెళ్ళి, క్షుద్రదేవతలలో విశ్వానంఉండే మామూలు మనుషులలాగే చెట్టును పూజిస్తూ, దానిచుట్టూ ప్రదక్షిణలు చేస్తూ రాసాగాడు.

కొంతకాలం ఇలా గడిచాక ముసలి రాజు చనిపోయాడు. బ్రహ్మదత్త కుమారుడు కాశీరాజ్యానికి రాజయ్యాడు.

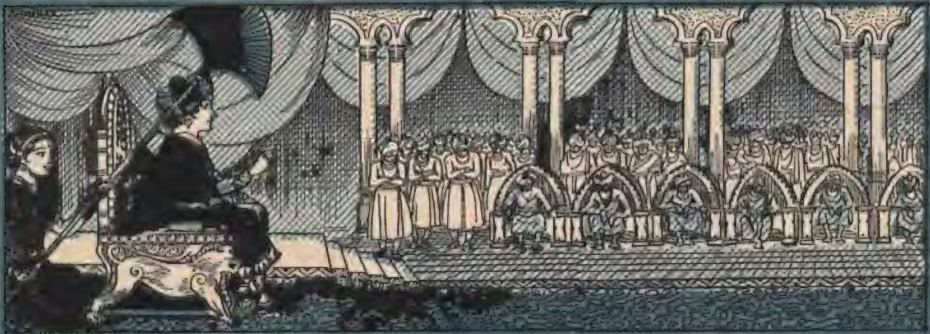
రాజ్యాభిషేకం అయినవెంటనే అతను నిండు పేరొలగం ఏర్పాటుచేసి అందులో ఈ విధంగా మాట్లాడాడు :

“నేను రాజు నెలా అయ్యానో మీరెవరూ ఎరగరు. కాని, యువరాజుగా ఉన్న కాలంలో నేను ఊరిబయట ఉండే మర్రి చెట్టును పూజించివస్తూఉండిన సంగతి మీరెరిగే ఉంటారు. నన్ను రాజును చేసినట్టయితే ఆ మర్రిచెట్టుకు వెయ్యి జీవాలను బలిఇస్తానని మొక్కుకున్నాను. నా కోరిక ఈడేరింది. అన్న మాటప్రకారం మర్రిచెట్టుకు బలి జరగాలి!”

ఈ సంగతి వినగానే సభికులంతా పరమానందభరితులయ్యారు. మంత్రులు, “మహారాజా, తాము మర్రిచెట్టుకు ఏ జంతువులను బలి ఇస్తామనుకున్నారో సెలవిప్పించండి. వెంటనే అన్ని ఏర్పాట్లూ చేయిస్తాం!” అన్నారు.

“నేను బలియిస్తానని మొక్కుకున్నది జంతువులను కాదు—దేవతలకు జంతువులను బలియిచ్చే మనుషులను. అటువంటివారిని వెయ్యిమందిని తీసుకురండి. నా మొక్కు చెల్లించుకుంటాను. ఈ రోజు లగా యతు ఎవరెవరైతే దేవతలకు బలులిస్తారో, వారు మర్రిచెట్టుకు బలిచేయబడతారని దేశమంతటా చాటింపించండి,” అన్నాడు రాజు.

సభికులు నిర్విణ్ణులైపోయారు. కాని వారు బలులలో నమ్మకం ఉన్నవారేగనక ఏమీ అనలేక పోయారు. దేశమంతటా చాటింపు జరిగింది. అది మొదలు ఇంద్రజాలంలాగా కాశీరాజ్యంలో జంతుబలులు లేవు!

14

[శివదత్తుడూ, మందరదేవుడూ వున్న పడవలు రాత్రివేళ ఒకానొక ద్వీపాన్ని చేరినై. ఎక్కడినించో హఠాత్తుగా రివ్వమంటూ వచ్చి, ఒక రాయి సైనికుణ్ణి తాకింది. మందర దేవుడు అటుకేసి బాణం వదిలాడు, వెంటనే వికృతమైన కేక వినిబడింది. తెల్లవారి ఆ ప్రదేశంలో వచ్చని చెట్ల ఆకులపై, ఎర్రని నెత్తురు మరకలు కనిపించినై. తరవాత—]

శివదత్తుడూ, మందరదేవుడితోపాటు, సైని కులుకూడా, ఆకులపై కనిపించిన ఎర్రని నెత్తురు మరకలను చూచి, నిర్విణ్ణులై పోయారు. రాత్రి వినబడిన వికృత కంఠ ధ్వని, మనిషిదే అయివుంటుందని, అంద రికి అర్థమైపోయింది.

“ఇది మానవరక్తం, సందేహం లేదు!” అన్నాడు శివదత్తుడు, వాటిని పరీక్షించి చూస్తూ. “నేను అనుమానించినట్టు ఆ వ్యక్తి గాయపడ్డాడేగాని మరణించ లేదు. ఇక్కడినుంచి పారిపోయి వుంటాడనేందుకు

కూడా సందేహంలేదు. ఎందుకైనా మంచిది, యీ చుట్టుపక్కల పరీక్షిద్దాం.”

మందరదేవుడూ, ముగ్గురు సైనికులూ ఒకవైపుకూ, శివదత్తుడూ మిగిలిన ముగ్గురు సైనికులూ మరొకవైపుకూ బయలుదేరారు. మందరదేవుడు కొంతదూరం వెళ్ళేసరికి ఎదురుగా వున్న పొదలో ఏదో కదిలిన అలికిడి అయింది. వెంటనే అతడికి తను వెతుకుతున్న శత్రువు దొరికినట్టినపించి, ముందుకు దూకాడు. కాని, ఆ అలికిడి చేసినది మనిషి కాదు; ఒక అడవిపంది. అది

అరుస్తూ మందరదేవుడిని తన కొరలతో చీల్చేందుకు పాదలోంచి బయటకు దూకింది. మందరదేవుడు అంతలో నివ్వెర పోయి, దాని కొరలనుంచి పక్కకు తప్పు కుని, కత్తితో దానిని ఒక్కపాటు పాడిచాడు. ఆ దెబ్బకు అడవిపంది బాగా గాయపడినా, అరుస్తూ వెనక్కి తిరిగి అతడిమీదికి వురి కింది. ఈలోపల మందరదేవుడి వెంటున్న సైనికులు దానిని తమ కత్తులతో పాడి చారు. అది ఘంకరిస్తూ పక్కకు పడి గిల గిల తన్నుకోసాగింది.

ఇంతలో శివదత్తుడు సైనికులతో పరి గెత్తుతూ అక్కడికి వచ్చాడు. అతడికి

గాయపడి తన్నుకుంటున్న అడవిపందీ, పక్కనే నిలబడివున్న మందరదేవుడూ కనిపించారు. "మీ కేకలు విని ఏదో ప్రమా దం జరిగిందని పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చాను," అన్నాడు శివదత్తుడు నవ్వుతూ.

"అనుకోకుండా అహారం సంపాదించాం. రాత్రి మనమీదకు రాయి విసరిన శత్రు వెవడో తరవాత చూచుకోవచ్చు. ముందు అకలి తీర్చుకోవటం అవసరం," అన్నాడు మందరదేవుడు.

సైనికులు ఆ చుట్టుపక్కల దొరికే ఎండు పుల్లలు పోగుచేసుకు వచ్చేందుకు తలా ఒకవైపుకు వెళ్ళారు. మందరదేవుడూ,

శివదత్తుడూ నిప్పు వెలిగించి మంట చేస్తున్నారు. అంతలో దూరాన్నుంచి వాళ్లే కర్ణపుటాలు బద్దలయేలాంటి భయంకర అర్తనాదం వినబడింది.

ఆ శబ్దం వింటూనే ఒక్క గంతున శివదత్తుడూ, మందరదేవుడూ లేచి కత్తులు దూసి ఆ అర్తనాదం వచ్చినవైపుకు పరిగెత్తారు. కొంచెందూరం వెళ్ళేసరికి వాళ్ళ కంటబడిన దృశ్యం, భయాశ్చర్యాలను కలిగించింది.

అంతలో “నరవానరం, నరవానరం!” అని కేకలు వేస్తూ కొందరు సైనికులు అటుకేసి పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చారు.

ఇంతకూ అక్కడ జరిగినదేమిటంటే : ఎండుపుల్లలు విరుతున్న ఒక సైనికుడి కంఠాన్ని హఠాత్తుగా వెనుకనుంచి రెండు బలమైన చేతులు పట్టుకున్నాయి. భయకంపితుడైన ఆ సైనికుడు ఓపికకొలది గొంతెత్తి కేకలు పెట్టాడు.

“ఇది నరవానరం, సందేహం లేదు!” అంటూ మందరదేవుడు కత్తితో ఆ వికృతాకారాన్ని పొడిచేందుకు ముందుకు వురికేంతలో, “అగు, మందరదేవా! అగు!” అంటూ శివదత్తుడు వెనుకనుంచి కేక వేశాడు. అంతలో సైనికుడి కంఠాన్ని చేతులతో బిగించిన వికృతాకారం వెనక్కుతిరిగి

పారిపోయేందుకు ప్రయత్నించింది. వెంటనే ముగ్గురు సైనికులు దానిమీద కలియబడి పెనుగులాడి ఎట్టకేలకు దాన్ని అడవితిగలతో కట్టి బంధించారు.

"ఇది నరవానరం కాదు, నూటికి నూరు పాళ్ళు మానవప్రాణి! ఏదో దురదృష్ట సంఘటన యితఱ్ఱ, ఈ నీచస్థితికి తెచ్చింది," అన్నాడు శివదత్తుడు.

వెంటనే ఒక సైనికుడు అశ్చర్యంగా చూచి, "శివదత్తా, చూడండి! ఈ నరవానరం కుడిచేతికి పెద్ద గాయం తగిలి నెత్తురు కారుతున్నట్టు కనబడుతున్నది!" అంటూ అరిచాడు.

మందరదేవుడు వంగి ఆ వికృతాకారుడి చేతిని పరీక్షగా చూచి, "శివదత్తా, రాత్రి మనమీదకు రాయి విసరిన ప్రాణి యిదే! ఇదుగో, నాబాణం యిక్కడ యితడి చేతిని తాకింది. మీరన్నట్టు యిది నరవానరం కాదు; నరుడే!" అన్నాడు.

ఇప్పుడు ఆ వికృతాకారుడు, బాధతో మూలుగుతూ, "నేనూ మీలాంటి మానవుణ్ణే! ఈ భయంకర ద్వీపంలో పన్నెండు సంవత్సరాలు ఒంటరి జీవితం గడిపి నేనిలా అయ్యాను!" అన్నాడు.

"నీ పేరేమిటి? పన్నెండు సంవత్సరాలు ఒంటరిగా యీ ద్వీపంలో కాలం గడపవలసిన అపస్త నీకెందుక్కలిగింది?" అని శివదత్తుడు అడిగాడు.

శివదత్తుడి ప్రశ్నవింటూనే, ఆ వికృతాకారుడు, ఏదో జ్ఞాపకం చేసుకుంటున్నవాడిలా ముఖం చిట్టించి, కొంచెం సేపు మెదలకుండా పూరుకుని, యిలాచెప్పాడు:

"అయ్యా, నాపేరు వజ్రముష్టి! మాది శమనద్వీపం. నాకు పద్దెనిమిదో ఏడు ప్రవేశించినప్పటినించీ, సముద్రకేతు అనబడే, ఒక క్రూర సముద్రపుదొంగల నాయకుడికింద పనిచేసేవాణ్ణి. సముద్రంమీద ప్రయాణించే వర్తకనౌకలనూ, తీర గ్రామా

లనూ దోచుకోవటం మాపని. కొంతకాలం అలా జీవితం గడిపినతర్వాత, నాకూ, నాయకుడైన సముద్రకేతుకూ వివాదం వచ్చిన కారణంగా, అతడు నన్నీ ద్వీపంలో ఒంటరిగా విడిచిపెట్టాడు.”

“నీది శమనద్వీపమా?” అంటూ శివదత్తుడు, వజ్రముష్టి మాటలకు చాలా ఆశ్చర్యపోయాడు. శమనద్వీపమనగానే, శివదత్తుడికి, శాక్తేయుడి సంగతి, అతడు వెండి బంగారాలతో చండిదేవికి దేవాలయం కట్టించేందుకు, యితరరాజ్యాల మీద దాడికి బయలుదేరిన సమాచారం గుర్తుకొచ్చింది. శమనద్వీపం ఎక్కడున్నది? ప్రస్తుతం ఆరాజ్యానికి రాజెవరు? ఇలాంటి ప్రశ్నలకు వజ్రముషినుంచి సమాధానాలు రాబట్టవచ్చునని శివదత్తుడికి తోచింది. కాని, అందుకు అది తగిన సమయం కాదనుకున్నాడు. ప్రస్తుతం కావలసింది, తను చేరిన ద్వీపం, అక్కడి స్థితిగతుల సంగతి.

“వజ్రముష్టి! నువ్వీ ద్వీపంలో వన్నెండు సంవత్సరాలనుంచి వుంటున్నావుగా? ఇక్కడ నివసించే జనుల గురించి, వాళ్ల ఆచారవిశేషాల గురించి నీకు బాగా తెలుసు సనుకుంటాను!” అన్నాడు శివదత్తుడు.

వజ్రముష్టి నిస్పృహగా తల వూపాడు.

“అయ్యా, యిన్ని సంవత్సరాలనుంచి, నేనిక్కడ వుంటున్నా, నాకు యీ ద్వీపాన్ని గురించి అంతగా తెలిసిందేమీలేదు. ఆహార సంపాదనకూ, క్రూరమృగాలనుంచి తప్పకుని బ్రతికేందుకూ చేసే ప్రయత్నంలో నాకాలమంతా వెళ్లబుచ్చాను. ఒకటి రెండు సార్లు మాత్రం, సముద్రకేతుడి ఓడదొంగలు యీ తీరంవెంట వెళ్లటం నాకంట బడింది. అంతకన్న నాకేమీ తెలియదు.”

“ఈ ద్వీపంలో యింతవరకూ నీకు మానవమాత్రుడే కనబడలేదా?” అంటూ ఆశ్చర్యంగా ప్రశ్నించాడు శివదత్తుడు.

వజ్రముష్టి ఏదేగుర్తుకు తెచ్చుకుంటున్న వాడిలా తల వూపి, "ఈ పన్నెండు సంవత్సరాల కాలంలో, సుమారు నాలుగైదు సార్లు మనమలను చూశాను. వాళ్లు ఆజాను బాహులు; వేటగాళ్లు. తలమీద పెద్దపెద్ద కొమ్ములను ధరిస్తారు. వాళ్ల నివాసం మాత్రం, ఈ దాపులలో కాదు, వేట ముగించుకుని, ఎక్కడికో వెళ్లిపోతారు." అన్నాడు.

శివదత్తుడు, మందరదేవుడికేసి సాఖి ప్రాయంగా చూచాడు. మందరదేవుడు నవ్వి, "శివదత్తా! మనం, ప్రస్తుతానికి ఎదో విధంగా ఈ ద్వీపంలో నివసించక తప్పదు గదా? కనుక, యీ చుట్టుపట్ల పరిశోధించి,

ఎలాంటి ప్రదేశంలో వున్నామో తెలుసుకోవటం మంచిది. చీకటి పడకముందే, ఆ పని ముగించుకుని, ఎండవానలనుంచి రక్షణకు, ఏవైనా చిన్నకుటిరాలు నిర్మించుకుందాం," అన్నాడు.

శివదత్తుడు సరేనన్నట్టు తల వూపాడు. తరవాత సైనికులకేసి తిరిగి, వజ్రముష్టిని బంధించివున్న ఆడవి తిగలను విప్పమన్నాడు. కట్లు విప్పగానే, వజ్రముష్టి శివదత్తుడికి, మందరదేవుడికి నమస్కరించి, "అయ్యా, నన్ను కూడా మీ అనుచరవర్గంలో చేర్చుకోండి. విశ్వాసపాత్రుడుగా మీకు సేవ చేయగలను!" అన్నాడు.

శివదత్తుడు తన అనుచరులకేసి చూచాడు. వాళ్ళందరూ అంగీకార సూచకంగా చేతులు ఎత్తారు. ఇద్దరు ముగ్గురు సైనికులు, వజ్రముష్టిని సమీపించి, స్నేహ సూచకంగా అతడి భుజం తట్టారు.

"ముందు ఆకలి చల్లార్చుకోవాలి. తరవాత, యీ చుట్టుపక్కల పరిస్థితులేమిటో చూడవచ్చు," అన్నాడు మందరదేవుడు.

శివదత్తుడు తల వూపాడు. సైనికులు పొగుచేసుకువచ్చిన ఎందుపుల్లలన్నీ ఒక చోట పేర్చబడి నిప్పు అంటించబడినై. అంతకుపూర్వం చంపబడిన ఆడవిపందిని

సైనికులు ఎత్తి నిప్పులో పడవేశారు. వజ్రముష్టి కాసేపు ఆ కాల్యబడుతున్న అడవి పందికేసి చూసి, “అయ్యా! ఇది ఒక్కటే మనందరి ఆకలి తీర్చేందుకు సరిపాదను కుంటాను. మీరు అనుమతించితే, నాలుగైదు నిమిషాల్లో నేను మరేదైనా జంతువును పట్టుకురాగలను,” అన్నాడు.

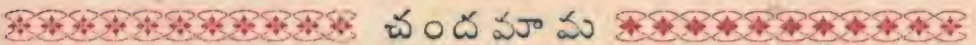
మందరదేవుడూ, శివదత్తుడూ అనుమతించారు. వజ్రముష్టితోపాటు, ఇద్దరు సైనికులుకూడా విల్లంబులు తీసుకుని బయలుదేరారు. అడవిలో కొంతదూరం వెళ్ళిన తరువాత వారికి ఒకచోట నాలుగైదు లేళ్ళు మేస్తూవుండటం కనిపించింది. సైనికులు బాణాలు ఎక్కు పెట్టేంతలో, వజ్రముష్టి వారిని వారించుతూ, “ఈ చిన్న జంతువులను పట్టుకునేందుకు మీరు బాణాలను వృధాపుచ్చవద్దు. మీరిక్కడే వుండండి. నేను పని పూర్తిచేసుకు వస్తాను!” అంటూ చెట్టచాటున మెల్లగా బయలుదేరాడు.

సైనికులుకూడా నిశ్శబ్దంగా వజ్రముష్టి వెనక నడవసాగారు. వజ్రముష్టి అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ కొంతదూరం నడిచి, లేళ్ళు వున్న చోటకు దాపులనున్న చెట్టును పిల్లిలా ఎగబాకాడు. అతడు ఏమి చేయబోతున్నాడో తెలియని సైనికులు, ఇదంతా

వింతగా చూస్తున్నారు. వజ్రముష్టి లేళ్ళకు పైసేవున్న చెట్టుకొమ్మల వెంట పాములా పాకిపోయి, హఠాత్తుగా అక్కడినించి వాటిమీదికి దూకేశాడు.

కనుమూసి తెరిచేంతలో లేళ్ళు చెంగున దూకినై. వాటిలో ఒకటి వజ్రముష్టి బలమైన చేతుల్లో తగుల్కుని పారిపోయేందుకు వృధా ప్రయత్నం చేస్తోంది. వజ్రముష్టి తన చేతుల్లో చిక్కిన లేడిని, సునాయాసంగా భుజానవేసుకుంటూ, “ఈ పన్నెండు సంవత్సరాల కాలం, నా ఆహార సంపాదన ఇలాగే జరిగింది. ఈ బాణాలు-ఇలాంటివి వాడేందుకు, అవి నా కెక్కడా లభించ

లేదు. ఒకటి రెండుసార్లు పెద్దపులినుంచి, ఎలుగుబంటినించి, వట్టిచేతులతో పోరాడి ప్రాణరక్షణ చేసుకున్నాను,” అన్నాడు చుట్టూ చేరిన సైనికులతో.

సైనికులు, వజ్రముష్టి దేహబలాన్ని, ప్రదర్శించిన తెలివితేటలనూ చూచి చాలా ఆశ్చర్యపోయారు. చాదాపు అయిదు అడుగుల ఎత్తూ, పొట్టి కాళ్ళూ, పొట్టి చేతులూ- అతడిలో అంత శక్తి వుంటుందని మొదట్లో నాళ్ళూహించలేదు.

కొద్దిసేపటితరవాత, అందరూ తిరిగి శివ దత్తుడున్న చోటు చేరారు. వజ్రముష్టి లేడిని వట్టిన విధం, సైనికులు చెప్పగా విని, శివదత్తుడు చాలా ఆశ్చర్యపడ్డాడు.

మందరదేవుడు కూర్చున్న చోటునుంచి లేచి, వజ్రముష్టిని సమీపించి అతడి భుజం తడుతూ, “వజ్రముష్టి, నువ్వు మా అనుచరుడుగా లభించటం మా అదృష్టం అనుకుంటున్నాను. నీకు సముద్రకేతుడు చేసిన

ద్రోహంలాంటిదే, నాకూ సరవాహనుడనే వాడుచేశాడు. మన ఇద్దరం పగతీర్చుకునేందుకే బ్రతకాలి!” అన్నాడు.

“మందరదేవుడు చెప్పినట్టు, నువ్వు, మాకు అనుచరుడుగా వుండవలసిన వాడివే! ఈ ద్వీపంలో మేము ఎదుర్కోవలసిన ప్రమాదాలేమైనా వుంటే, అందుకు నువ్వు మావెంట వుండి సహాయపడగల వనుకుంటాను. ఏదో ఒక రోజున నిన్ను పన్నెండేళ్లు ఈ భయంకర ద్వీపంలో ప్రవాసిగా చేసిన, ఆ ఓడదొంగ సముద్రకేతుడివీద నువ్వు పగ సాధించుకోగలవని నా నమ్మకం!” అన్నాడు శివదత్తుడు.

“అయ్యా, నేనూ అలాంటి సుదీనం కోసమే ఎదురుచూస్తున్నాను?” అని వజ్రముష్టి అనేంతలో, సముద్రతీరం నుంచి వికృతమైన కేకలూ, అరుపులూ వినిపించినై. అందరూ ఆశ్చర్యచకితులై ఆ ధ్వని వచ్చిన వైపుకు తలలు తిప్పారు. (ఇంకా వుంది)

సాధించని పగ

పట్టు విడవని విక్రమార్కుడు చెట్టువద్దకు తిరిగివెళ్లి, శవాన్ని దించి తన భుజాన వేసుకుని, మౌనంగా శ్మశానంకేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవంలో ఉన్న బేతాళుడు, "రాబా, బానుదత్తుడు తన పగనైనా విసర్జించాడుగాని, నువ్వుమాత్రం నీ పట్టు విడిచేటట్టులేవే! అతని కథ వింటే నీ బుద్ధి మారుతుందేమో, ఆకథ చెబుతాను విను!" అంటూ ఈవిధంగా చెప్పాడు:

పూర్వం హిమాలయపర్వతాలకు దిగువను మణిమంతమనే చిన్న రాజ్యం ఉండేది. సందికేతుడనేవాడు ఆ రాజ్యానికి సేనాధిపతి. ఆయన బలపరాక్రమాలవల్లనే శత్రువులు మణిమంతంకేసి తేరిపార చూడలేకపోయేవారు. రాజుకూడా సేనాధిపతి ఎట్లా చెబితే అట్లా నడుచుకునేవాడు.

సందికేతుడికి పుష్పావతి అని ఒక కుమార్తె ఉండేది. ఆమె గొప్ప సౌందర్య

బేతాళ కథలు

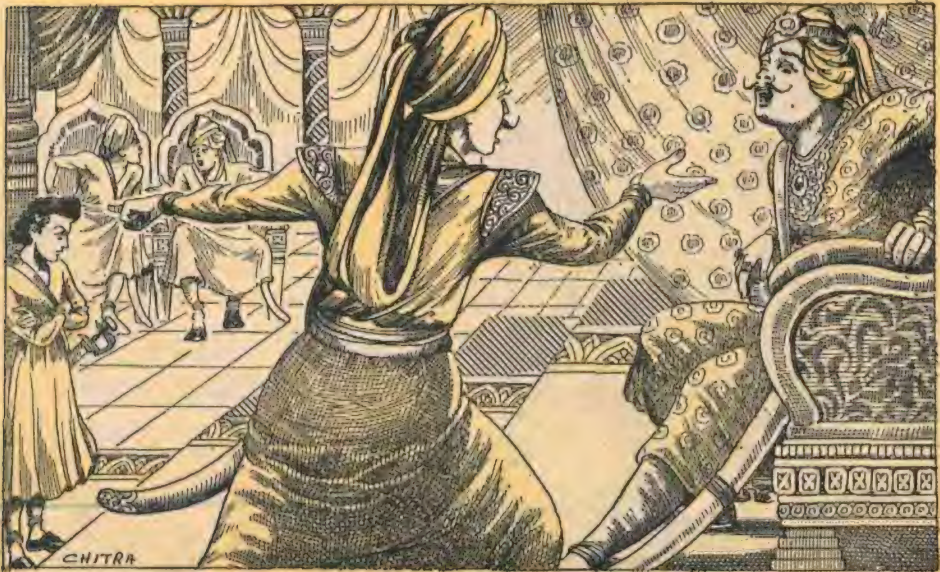

వతి. ఆమెను పెళ్ళాడటానికి అనేకమంది రాజకుమారులు సిద్ధంగా ఉన్నారు. కాని పుష్పావతి భానుదత్తుడనే యువకుణ్ణి ప్రేమించింది. భానుదత్తుడు అందగాడే గాక గొప్ప ఇంటివాడు. అతని తండ్రి ఒక సామంతుడు.

రాజాధిరాజులను పెళ్ళాడవలసిన తన కుమార్తె ఒక సామంతు కొడుకును ప్రేమిస్తున్నదని తెలియగానే సందికేతుడికి పట్టరాని అగ్రహం వచ్చింది. వెంటనే ఆయన రాజుపద్దకు వెళ్ళి, "మహారాజా, భానుదత్తుడు దేశద్రోహి. అతనికి వెంటనే దేశబహిష్కార శిక్ష విధించండి," అన్నాడు.

కారణంకూడా అడగకుండా రాజు భానుదత్తుడికి దేశబహిష్కారం విధించాడు.

భానుదత్తుడు ఎంతో పొరుషమూ, అభిమానమూ కలవాడు. తన కింత అపమానం చేసిన సందికేతుణ్ణి తన కత్తికి బలిచేసి పగ తీర్చుకునే ఉద్దేశంతో ఆ రాత్రి అతను యుక్తిగా సందికేతుడి పడకగది ప్రవేశించాడు. కాని తీరా కత్తి దూసేసమయానికి అతనికి పుష్పావతి జ్ఞాపకం వచ్చింది. సందికేతుణ్ణి చంపటం పుష్పావతికి బాధ కలిగిస్తుందనుకుని, ఆ పని చేయలేక భానుదత్తుడు వచ్చిన దారినే బయటికి బారుకుని, తెల్లవారేలోపుగా రాజ్యం విడిచిపెట్టి,

పక్షరాజ్యమైన పుళిందసగరానికి ఒంటరిగా వెళ్ళిపోయాడు.

పుళిందరాజు దుర్బలుడే గాని ఆయనకు రాజ్యదాహం బాస్తి. మణిమంతంనుంచి వెళ్ళగొట్టిన వారందరికీ పుళిందుడు ఆశ్రయం ఇచ్చి, ఎప్పటికైనా ఉపయోగిస్తారని వారికి గొప్పగొప్ప పదవులుకూడా ఇచ్చేవాడు. భానుదత్తుడు తన రాజ్యంలో తలదాచు కోపటానికి వచ్చాడని తెలియగానే పుళిందుడు అతనికి గొప్ప స్వాగతం ఇచ్చి, ఎంతో మర్యాదచేసి, అతను సుఖంగా జీవించటానికి తగిన సౌకర్యాలన్నీ, ఏ లోటూ లేకుండా ఏర్పాటుచేశాడు.

ఒకటి రెండేళ్ళు గడిచాయి. భానుదత్తుడి అభిమానం కొంచెమైనా చావలేదు. పుష్పావతిపై అతనికుండిన ప్రేమ క్రమంగా తగ్గిపోయిందిగాని, నందికేతుడి ప్రాణం తీయాలనే కాంక్షమటుకు ఎక్కువయింది.

భానుదత్తుడి మనసులో పగ ఎట్లా ప్రజ్వలించేదీ పుళిందుడు కనిపెడుతూనే ఉన్నాడు. ఆయన ఒకరోజు భానుదత్తుడితో, “మిత్రమా, నీ బాధ చూడలేకుండా ఉన్నాను. నీకు కావలిసిన బలాలను నీవెంట పంపుతాను. నీ శత్రువైన నందికేతుణ్ణి చంపుకో. కావలిస్తే మణిమంతరాజ్యాన్నికూడా పశపరచుకో! అక్కడి

రహస్యాలన్నీ ఎరిగినవాడివే గనక కొద్దిపాటి సేనతోనే జయించవచ్చు,” అన్నాడు.

నందికేతుడి పేరు వినగానే భానుదత్తుడు పళ్ళు కొరికి, “నాకు రాజ్యం అవసరం లేదు, ఏమీ అవసరంలేదు. నాకు కావలసినదల్లా ఇద్దరే ఇద్దరు—నందికేతుడూ, అతని కూతురూ!” అన్నాడు.

“నీ యిష్టం! అలాగే కానీ!” అన్నాడు పుళిందుడు. ఆయన భానుదత్తుణ్ణి పంపేసి తన సేనానాయకుణ్ణి పిలిపించాడు. “మంచి యోధాసయోధులను అరవైమందిని చూసి భానుదత్తుడిపద్దకు పంపించు. వారిలో మణిమంతంనుంచి వచ్చినవారి నందరినీ

చేర్చు. వీరందరినీ తీసుకుని భానుదత్తుడు ముందుగా మణిమంతం వెళ్ళి, నందికేతుణ్ణి చంపేస్తాడు. ఈలోపల నీవు మన సేనలను మణిమంతానికి తీసుకుపా. నందికేతుడు చాపగానే అక్కడి బలాలలో అరాజకం ఏర్పడుతుంది. మన యోధులు రాజమందిరాన్ని, సైనికకూటాన్ని పశపరుచుకుంటారు. అసమయంలో నీవు మణిమంతంలోకి మన సేనలను ప్రవేశపెట్టు. తెలిసినదా?” అన్నాడు పుళిందుడు. సేనానాయకుడు సరేనన్నాడు.

మర్నాడు అరవైమంది యోధులు భానుదత్తుడిపద్దకు వచ్చారు. “అయ్యా, మీ కార్యం నెరవేర్చటానికి సాయపడమని రాజు గారు మమ్మల్ని పంపారు. మీరేం చెయ్యమంటే అది చేస్తాం!” అన్నారు వారు.

భానుదత్తుడు చాలా సంతోషించాడు. నందికేతుణ్ణి చంపే అవకాశం దొరికింది! ఈ మనుషులను వివిధంగా ఉపయోగించుకోవాలో అతను ఆలోచించిపెట్టుకున్నాడు. వీరిలో అనేకమంది తనలాగే దేశబహిష్కారం పొందినవాళ్ళు. వారికి మణిమంతంలో ప్రతి మూలా తెలుసు.

అపసరమైన అయుధాలు తీసుకుని అందరూ బయలుదేరారు. భానుదత్తుడి

వెంట పస్తున్నవారిలో కొందరు, "దైవాను గ్రహంపల్ల మల్లీ మనమంతా మణిమంతంలో ఉంటాం!" అన్నారు.

"ఎలా?" అన్నాడు భానుదత్తుడు.

"ఈ రాత్రి నందికెత్తుడు హతుడౌతాడు. రేపు ఉదయానికి పుళిందసేసలు మణిమంతం ప్రవేశిస్తాయి. నీకంకా తెలియదా?" అన్నారు వారు.

భానుదత్తుడు మరింత ఆశ్చర్యపడ్డాడు. తన పగ తీర్చుకోవటానికి పుళిందుడు సాయపడుతున్నాడనే ఆతను అనుకున్నాడు. మణిమంతాన్ని సులువుగా జయించటానికి ఆ దుర్మార్గుడు తనను ఎరగా ఉపయోగిస్తున్నట్టు కలలోకూడా ఊహించలేదు.

ఆర్ధరాత్రి సమయానికి భానుదత్తుడూ, అతని ఆనుచరులూ మణిమంతం కోట గోడలపద్దకు చేరుకున్నారు. మిగిలినవారందరినీ దూరంగా గోడనీడలో నిలబెట్టి, భానుదత్తుడు తలుపు తట్టాడు.

"ఎవరు వారు?" అని తలుపు అవతల నుంచి వినిపించింది.

"నేను భానుదత్తుణ్ణి! తలుపు తెరవండి," అన్నాడు భానుదత్తుడు.

వెంటనే చిన్న తలుపు తెరుచుకున్నది. ద్వారరక్షకుడు బయటికి పచ్చి, "మీరా,

స్వామీ? ఒంటరిగా ఎందుకొచ్చారు? ప్రమాదం కాదా?" అన్నాడు.

"పని ఉండి పచ్చాను. తెల్లవారేలోగా తిరిగిపోతాను," అన్నాడు భానుదత్తుడు.

"దయచెయ్యండి!" అంటూ ద్వారరక్షకుడు భానుదత్తుణ్ణి లోపలికి రానిచ్చి చిన్న తలుపు మూశాడు. వెంటనే భానుదత్తుడు ద్వారరక్షకుడిపై పడి, నేరునొక్కేశాడు. తరవాత వాడినెట గుడ్డలు కుక్కి, చేతులూ, కాళ్ళూ కట్టేసి, దూరంగా పాదలలో తీసుకుపోయి పడేశాడు. ఆ తరవాత అతను తలుపు తెరిచి తనవెంట పచ్చినవారందరినీ లోపలికి రానిచ్చాడు.

అందరినీ తీసుకుపోయి ఒక ఆలయం ఆప
రణలో దాచి, "నేను పని ముగించుకు
వచ్చేదాకా ఇక్కడే ఉండండి. రెండు
ఘడియల్లో తిరిగివస్తాను!" అని వాళ్లను
హెచ్చరించి భానుదత్తుడు కదిలాడు.

ఆతను నేరుగా నందికేతుడి ఇంటికి
వెళ్లి, నందికేతుడి వడకగదిలో ప్రవేశిం
చాడు. నందికేతుడు గాఢనిద్రలో ఉన్నాడు.
"శత్రువులు వచ్చారు, లే, లే!" అని
ఆతను సేనాధిపతిని తట్టి లేపాడు.

నందికేతుడు తుళ్ళిపడి లేచాడు. ఎదు
రుగా భానుదత్తుడు కనిపించేసరికి ఆయన
గుండె దడదడలాడింది. నోట మాటలేదు.

"వీరాధివీరుడవు! ఆపద వచ్చిపడు
తుంటే లలా గుడ్డుపెట్టుకు చూస్తావే?"
అన్నాడు భానుదత్తుడు.

"సన్ను కత్తి తీసుకోవీ! నిరాయుధుణ్ణి
చంపకు," అన్నాడు నందికేతుడు.

భానుదత్తుడు సవ్వి, "నేను నీవంటి
నీచుణ్ణికాను. నీకు భయం నానుంచి కాదు.
ఆలయంలో అరవైమంది ఆయుధపాణు
లున్నారు. వారు ఆలయం దాటి రాకుండా
ఒక పందమంది సైనికులను ఆలయం
గోడలపైకి ఎక్కించు. అన్నివైపులనుంచీ
బాణాలు ఎక్కుపెట్టినాక తమ ఆయు
ధాలను వాళ్ళే అవతల పారేస్తారు... తెల్ల

వారేలోపుగా పులింద సైన్యాలు ద్వారాల వద్దకు చేరుతాయి. కొట గోడలమీద మన సైన్యం నిద్రిస్తూ ఉంచు. ఈమాట చెప్పటానికే నేను వచ్చాను,” అన్నాడు.

సందికేతుడికి ఎక్కడలేని శక్తి వచ్చింది. అయిన భానుదత్తుడి వెంట వందమంది విలుకాళ్లను అలయంవద్దకు పంపాడు. అందరూ అలయం గోడలెక్కి బాణాలు సంధించి నిద్రంగా ఉన్నమీదట, భానుదత్తుడు లోపలివాళ్లను అవతలికి రమ్మని కేకవేశాడు. వారు అలయంలోనుంచి బయటికి రాగానే చుట్టూ గోడలమీద విలుకాళ్లు కనిపించి, “అయుధాలు అవతల పారె

య్యండి” అని అరిచారు. భానుదత్తుడి అనుచరులు కంగారుపడి తమ కత్తులూ కరార్లు దూరంగా పారేశారు. వెంటనే గోడలమీద సైనికులు లోపలికి దూకి అందరినీ పెడరెక్కలు విరిచికట్టేశారు.

భానుదత్తుడు అక్కడినుండి బయలుదేరి, సందికేతుడితోనూ, సేనలతోనూ దక్షిణ ద్వారాలు చేరాడు. అక్కడ పొదల్లో పడి ఉన్న ద్వారరక్షకుణ్ణి విడిపించాడు. తరవాత సైనికులు గోడలెక్కారు.

తెల్లవారుబామున అనుకున్నప్రకారం పులిందసేనలు పచ్చాయి. కాని వారికోసం ద్వారాలు తెరుచుకోవటానికి మారుగా

బాణాలవర్షం వారిని ఆహ్వానించింది. చూస్తుండగానే పుళిందసైనికులు అనేక మంది చచ్చిపోయారు. మిగిలినవారు చెల్లాచెదురై పచ్చినదారి పట్టారు. సందికేతుడు తన సైనికులతో వారిని చాలాదూరం తరిమి చాపగొట్టి, సాగసంపి పచ్చాడు.

ఇదంతా ముగిసిన కాస్సేపటికి సందికేతుడూ, భానుదత్తుడూ రాజసభకు వెళ్ళారు. సందికేతుడు సభలో జరిగిన దంతా చెప్పి, "మహారాజా, భానుదత్తుడికి లోగడ దేశబహిష్కారం విధించి ఉన్నాం. ఆ శిక్ష రద్దుచేసి ఆతనికి ఉపసేనాధిపతి పదవి ఇవ్వవలసిందని నా ప్రార్థన," అన్నాడు. భానుదత్తుడు ఉపసేనాధిపతి కావటమే గాక, సేనాధిపతి అల్లుడుకూడా అయి సుఖంగా ఉన్నాడు.

బేతాళు డీ కథ చెప్పి, "రాజా, ఒక సారి ప్రేమకోసం తన పగను విసర్జించిన భానుదత్తుడు, రెండవసారి మళ్ళీ పగతీర్చు

కోవటానికి ఎందుకు పూనుకున్నాడు? తీరా అవకాశం దొరికేసరికి పగతీర్చుకునే ద్రయ త్నాన్ని ఎందుకు మానుకున్నాడు? సమాధానం తెలిసికూడా చెప్పకపోయావో నీ తల పగిలిపోతుంది," అన్నాడు.

"ప్రేమకన్న పగ బలీయమైనది. అందు చేతనే ప్రేమ చల్లారినాకూడా భానుదత్తుడి హృదయంలో పగ చల్లారలేదు. అందు చేతనే ఆతను పుళిందుడి సహాయంతో సందికేతుడి మీద పగ తీర్చుకోవటానికి బయలుదేరాడు. కాని పగకంటే బలీయమైనది దేశభక్తి. తాను సందికేతుడిపై పగ తీర్చుకున్నట్లయితే దేశం శత్రువుపాలవుతుందని తెలియగానే భానుదత్తుడు తన పగను విసర్జించేశాడు," అని విక్రమార్కుడు బవాబు చెప్పాడు.

ఈవిధంగా రాజుకు తిరిగీ మౌనభంగం కలగగానే బేతాళుడు శపంతోసహా మాయమై మళ్ళీ చెట్టెక్కాడు. (కల్పితం)

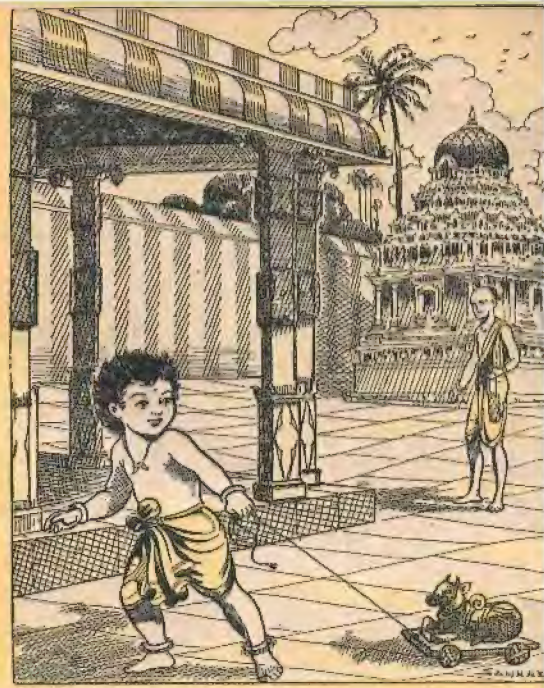

జాలివేసింది. ఆయన ఆ కుర్రవాణ్ణి ఒక కాలిబాటమీద పెట్టి వచ్చేశాడు. తరవాత రాజు మంత్రి కోటకు వెళ్ళిపోయారు.

వారు వెళ్ళిపోయే సమయానికే ఆ సమీపాన ఉండే పెద్ద దేవాలయానికి చెందిన అర్చకుడూ, పూజారులూ ఆ కాలిబాట వెంబడి సదిస్సాసానికి వచ్చారు. వారికి దారిలో గుడ్డల మూటలాగా కనిపించింది. ఎత్తి చూస్తే పిల్లవాడు. అర్చకుడు వెంటనే కుర్రవాణ్ణి తీసుకుని ఇంటికి తిరిగివెళ్ళాడు. వాడి పాట్లలో కత్తిపాటున్నది, కాని వాడు జీవించే ఉన్నాడు. అర్చకుడు మూలికా వైద్యంలో గట్టివాడు. ఆయన వెంటనే ఏవో ఆకులు తెచ్చి, పసరు పిండి, గాయానికి కట్టుకట్టాడు.

కొద్దిరోజులకల్లా కుర్రవాడి గాయం సయమయింది. పిల్లలు తేని అర్చకుడు ఆ కుర్రవాణ్ణి పెంచుకుని, వాడికి దేవదత్తుడని పేరు పెట్టుకున్నాడు.

ఆ యేడు గడపకముందే రాజుగారి భార్య గర్భిణిగా ఉండి సకాలంలో ఒక అడపిల్లను ప్రసవించింది. ఆ పిల్లకు చంద్రావతి అని పేరు పెట్టుకున్నారు. అనాడు తాను ఆ బ్రాహ్మడి కొడుకుని చంపకపోతే వాడు ఈ పిల్లకు భర్త అయి

ఉండేవాడు కాబోలునని రాజు అనుకుని, తాను చేసిన పనికి చాలా సంతోషించాడు.

కాని రాజు చనిపోయినట్టు భావించిన కుర్రవాడు అర్చకుడి ఇంట పెరుగుతూ, అలయం ప్రాంగణంలో అడుకుంటూ, దిన దిన ప్రవర్తమానుడై పెరగసాగాడు.

పదిహేనేళ్లు గడిచాయి. అలయంకింద ఉన్న మన్యాల విషయంలో రాజుగారి దగ్గర ఫిర్యాదు చేయటానికై అర్చకుడు ఒకనాడు కోటకు బయలుదేరాడు.

దేవదత్తుడు కూడా కోటచూస్తానని అర్చకుడి వెంట బయలుదేరాడు. వీళ్ళిద్దరూ రాజప్రాసాదానికి వెళ్ళేసరికి రాజు గారు

ఉద్వానవనంలో విహారంచేస్తున్నాడు. అర్చకుడు దేవదత్తుణ్ణి ఒక శిలావేదికమీద కూచోమని చెప్పి తాను వెళ్ళి రాజుగారిని కలుసుకుని, మాన్యాలకు సంబంధించిన విషయాలు మాట్లాడాడు. రాజుగారు అక్రమాలను సరిచేయిస్తానని మాట ఇచ్చాడు. తరవాత ఇద్దరూ కలిసి దేవదత్తుడు కూచుని ఉన్న చోటికి వచ్చారు. వారిని చూసి దేవదత్తుడు లేచి నిలబడ్డాడు.

“ఎవరీ కుర్రవాడు? చాలా అందంగా ఉన్నాడే?” అన్నాడు రాజు.

“చిత్తం, ప్రభూ! వీడు నా కొడుకే. నా పెంపుడు కొడుకు!” అన్నాడు అర్చకుడు.

రాజు అర్చకుడి నేట ఆ పిల్లవాడి పృతాంతమంతా విని కలవరపడ్డాడు. విడై ఆనాడు తాను చంపాననుకున్న కుర్రవాడు. వాడి పొట్టమీద ఇప్పటికీ కత్తిపాటు మచ్చ ఉన్నది! వాడు బతికి బట్టకట్టటం తనకూ, తన కుమార్తెకూ మంచిదికాదని రాజు నిశ్చయించుకున్నాడు. ఆయన అర్చకుడితో, “వీణ్ణి ఆ ఆలయంలో ఉంచి ఎందుకు పాడుచేస్తావు. కోటలో ఉంచు, లోకజ్ఞానం సంపాదించి పైకి వస్తాడు!” అన్నాడు.

“తమ అనుగ్రహం! తప్పక వాణ్ణి తమవద్దనే ఉంచండి,” అన్నాడు అర్చకుడు. తరవాత ఆయన రాజువద్ద సెలవు

పుచ్చుకుని ఒంటరిగా తన నివాసానికి తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు.

గర్భశత్రువులాటి ఈ దేవదత్తుణ్ణి ఎట్లా తుదముట్టించాలో రాజుకు తెలియలేదు. అదివరకు ఒకసారి చేసిన ప్రయత్నం మంత్రికి మాత్రమే తెలుసు. అది విఫలమయింది. ఇప్పుడు మళ్ళీ ఏడు తన చేతికి చిక్కాడు. ఎవరికీ తెలియకుండా, ఎవరూ తనను అనుమానించకుండా వీణ్ణి వెంటనే చంపెయ్యాలి. ఈ సమస్య రాజును వేధించ సాగింది.

సరిగా ఈ సమయానికి రాజు దూర ప్రయాణంమీద బయలుదేరవలసి

వచ్చింది. ఆ ప్రయాణంలో రాజు దేవదత్తుణ్ణి వెంటబెట్టుకు వెళ్ళాడు. ఇది పదిహేను రోజుల ప్రయాణం. దారిలో దేవదత్తుణ్ణి ఏ కొండమీదినుంచి తోసివేద్దామన్నా, ఏ నదిలో పారేద్దామన్నా, పక్కన ఎవరో ఒకరు ఉంటూనే వచ్చారు.

చివరకు రాజు ఒక ఉపాయం ఆలోచించాడు. ఆయన తన మంత్రికి ఒక లేఖ రాశాడు. అందులో, "ఈ జాబు తెచ్చేవాడు మనకు పరమ శత్రువు. వీణ్ణి ఏవిధంగానైనా రహస్యంగా చంపి, ఎవరికీ తెలియకుండా శవాన్ని దహనం చేయించవలసింది," అని రాసి, ఉత్తరంమీద తన

ముద్ర వేసి నీలుచేసి, ఆ ఉత్తరాన్ని దేవ దత్తుడి కిచ్చి, "నాయనా, నువ్వు మన రాజ ధానికి వెంటనే బయలుదేరి పోయి, ఈ ఉత్తరాన్ని మంత్రికి అందించు. ఇది చాలా ముఖ్య విషయం," అని చెప్పాడు.

దేవదత్తుడు ఆ ఉత్తరం తీసుకుని గుర్రంమీద బయలుదేరి పదిహేను పగళ్ళూ, పదిహేను రాత్రులూ ప్రయాణంచేసి, పద హారో రోజు మధ్యాహ్నానికి రాచనగరు చేరాడు. ఎండ మండిపోతున్నది. మంత్రి గారు భోజనంచేసి విశ్రాంతి తీసుకునే సమ యం. కాస్త పొద్దువాలినాక మంత్రిగారిని చూద్దామని, దేవదత్తుడు ఉద్యానవనంలో

ప్రవేశించి ఒక పొదరింటి నీడలో చేరి పడుకుని నిద్రపోయాడు.

మరికొంతసేపటికి రాజకుమార్తె చంద్రా వతి, ఇద్దరు చెలికత్తెలూ ఆ తోటలోకి వచ్చి ఆటలాడుతూ, ఒకరినొకరు తరిమి అందుకో సాగారు. చంద్రావతి తన చెలికత్తెలకు అందకుండా చెట్లమధ్యగా పరిగెత్తుతూ దాక్కుపటానికి పొదరింటి ప్రవేశించి, అక్కడ నిద్రపోతున్న దేవదత్తుణ్ణి చూసి ఆశ్చర్యపడింది. అతను చాలా అందంగా ఉన్నాడు, కాని ఎవరో కొత్తవాడు. లేపి అడుగుదామనుకుంటే, అలిసిపోయి గాఢ నిద్రలో ఉన్నట్టు కనిపించాడు. అతని తేమిలో ఉన్న ఉత్తరం కనిపించింది. చంద్రావతి ఆ ఉత్తరం తీసి దానిమీది నీలు చూసి, తన తండ్రిదేనని తెలుసుకుని, స్వతంత్రంగా ఉత్తరం చించి లోపల ఉన్న విషయాలు చదివింది.

వెంటనే రాజకుమార్తె గుండె అగినట్ట యింది. ఈ అందమైన యువకుణ్ణి చంప మని తన తండ్రి మంత్రికి ఎందుకు రాయాలి? ఇలా ఉత్తరంలో రాసిఉన్నట్టు తెలిస్తే ఈ కుర్రవాడు ఈ ఉత్తరాన్ని ఇంత దూరం పట్టుకువస్తాడా? అతడిపై చంద్రా వతికి ప్రేమా, జాలీ కలిగాయి.

ఈలోపల రాజకుమార్తె కనిపించక
చెలికత్తెలు ఆమెను పిలుస్తున్నారు.
చంద్రావతి పొదరింటినుంచి బయటికి
వచ్చి, చెలికత్తెలను కలుసుకుని, అందులో
ఒకతను తోట ద్వారంపద్ద కాపుపెట్టి, రెండవ
దానిచేత ఫెరార్మైన ప్రమాణాలన్నీ చేయిం
చినమీదట రహస్యంగా ఉత్తరం చూపింది.
ఇద్దరూ చాలాసేపు వితర్కించుకుని ఆ
ఉత్తరం చించి పారెయ్యాలనీ, దానికి
బదులు ఇంకేదైనా ఉత్తరం ఉంచాలనీ
నిశ్చయించారు.

తరవాత చంద్రావతి తన గదికి వెళ్ళి
ఇంకొక ఉత్తరం రాసింది. "ఈ జాబు
తెచ్చేవాడు మనకు పరమ అవుడు. ఇత
నికి నా కుమార్తెను, చిరంజీవి సౌభాగ్యవతి
చంద్రావతి నిచ్చి వివాహం చేయించవలి
సంది. నాకోసం వివాహం ఆగ నవసరం
లేదు." ఈ ఉత్తరం రాసి, దానిపైన
ముద్రిక వేసి, సీలువేసి, దానిని వెంటనే
తెచ్చి పొదరింటి ఇంకా నిద్రపోతున్న దేవ
దత్తుడి జేబులో పెట్టింది.

తరవాత చంద్రావతి, చెలికత్తెలూ
గట్టగా నవ్వి, కేకలుపెట్టి, గోలచేసి ఎలాగో
దేవదత్తుడికి నిద్రాభంగం కలిగించారు.
అతను కంగారుతో లేచి, పొద్దువాలిపోతూం

డటం గమనించి, మంత్రిపద్దకు వెళ్ళి తన
జేబులో ఉన్న ఉత్తరం ఇచ్చాడు.

మంత్రి ఉత్తరం చదువుకుని నిర్ధాంత
పోయి, "ఏమోయ్, రాజుగారు నీతో
విమన్నారు?" అని అడిగాడు.

"ఈ ఉత్తరం తమకిమ్మన్నారు,"
అన్నాడు దేవదత్తుడు.

"ఇందులో ఏమున్నదో నీకు తెలుసా?"
అని అడిగాడు మంత్రి. తెలియదన్నాడు
దేవదత్తుడు.

"సరే, నువ్వు వెళ్ళి దివాణంలో బస
చెయ్యి. మళ్ళీ నీకోసం పలికిస్తాను," అని
మంత్రి రాజకుమార్తెపద్దకు వెళ్ళి, ఆమెకు

అమె తయారుచేసిన దొంగ ఉత్తరమే తిరిగి చూపించాడు.

చంద్రావతి అమాయకంగా, “ఇదేమిటి? నాన్నగారు దగ్గిర లేకుండా ఎవరినో పెళ్ళాడనా? అదెలా వీలవుతుంది?” అన్నది.

“అమ్మా! నేనుమాత్రం ఏం చెయ్యను? మహారాజుగారి అజ్ఞ! దాన్ని మీరేటందుకు నాకు అధికారం లేదు,” అన్నాడు మంత్రి.

“అయితే మీ యిష్టం వచ్చినట్టు చెయ్యండి! నన్నడగటం దేనికి?” అన్నది చంద్రావతి.

మంత్రి వెంటనే పెద్దఎత్తున పెళ్లి ప్రయత్నాలు ప్రారంభించి రెండు మూడు రోజులకల్లా అతివైభవంగా చంద్రావతికి, దేవదత్తుడికి పెళ్లిచేసేశాడు. ఈ పెళ్లిలో సంభావనలు వుచ్చుకోవటానికి ఎంతెంత దూరంనుంచో బ్రాహ్మలు వచ్చారు.

ఈలోపుగా రాజు తిరుగుప్రయాణమై రాసాగాడు. పెళ్ళినుంచి తిరిగిపోయే

బ్రాహ్మలు అయినకు ఎదురుపడి పెళ్లిని గురించి ఘనంగా చెప్పారు. రాజుకు ఆశ్చర్యంవేసింది. తాను లేనప్పుడు తన కుమార్తె వివాహం ఎవరు చేశారు? ఎందుకు చేశారు? ఈ విధంగా ఆశ్చర్యపడుతూ రాజు తన నగరు చేరి జరిగినదంతా తెలుసుకున్నాడు.

“నేను రాసిన ఉత్తరం ఏదీ?” అని అడిగాడు రాజు.

మంత్రి ఉత్తరం తెచ్చి చూపాడు. అది తన కుమార్తె చేసిన పనే అని రాజుకు వెంటనే తెలిసిపోయింది. కాని పైకి ఏమీ అనలేదు.

“మహాప్రభూ, తమరు స్వయంగా దగ్గిర ఉండి చెయ్యవలసిన ఈ వివాహం నాచేత ఎందుకు చేయించారు?” అని అడిగాడు మంత్రి.

“పిచ్చివాడా! అంతా గ్రహబలం!” అన్నాడు రాజు.

మిత్రభేదం

KUTRA

ఘనపటచ్ఛాయలో - గ్రాలు సింహమ్ము
తనవంక వచ్చెడు - దమనకు జూచి
రానిమ్ముటంచు ద్వా-రస్తుతో ననగ
తా నరుదెంచి రా-జానతి నంది
దండమ్మువెట్టి చెం-తను గూరుచుండె
దండితనమ్మున - దమనకుం డంత.

సింగళకుడు :

విమోయి కుశలమా ? - విమిటి వార !
ఈమధ్య కనవడ-నేలేదు నీవు !

దమనకుడు :

పనియేమి మాతోడ - వనపతి కంచు
మునుకొని దర్శన - మ్రొసరించుకొనము
అగుగాని మాపంటి - అల్పులుగూడ
తగరు పోనాడంగ - ధరణీసులకును.
పనికిరానట్టి వి-జనుడుండు భువిని
అనఘడా దాసుల - మగుదుము మీకు.
తరతరమ్ముల మేము - తమ సేవకులము
దొర చిత్తమని మిమ్ము - దరియటలేదు.

ఆఁ! నక్కయేగదా - అని చిన్నచూపు
మాను మహారాజ ! - మఱి పెద్దలనరె ;
పురుగులలో పుట్టు - పట్టు పుట్టమ్ము ;
కరకు రాలను పుట్టు-గద అపరంజి.
బురదలోనేకదా - పుట్టు పద్యమ్ము ;
మఱి చందమామ జ-న్మము సంద్రమందు.
ఇంత పీడను పుట్టు - ఇందీవరమ్ము
అంత కఱ్ఱను పుట్టు - అగ్ని రాజేంద్ర !
పడగలో మణి పుట్టు, - పశుపుష్పత్రమున
గుడగుడలాడును - గోరొజనమ్ము.
తమ గుణమ్ములనె ఊ-త్తములు వెల్లుదురు
శ్రమజెందనేల జ-న్మముగూర్చి మనము.
ఇంటిలో పుట్టిన - ఎలుక జంపుదుము,
ఒంటి పిల్లని దెచ్చి - ఊరింతు మెప్పుడు.
అసమర్థుడైనట్టి - అశ్రితుడెల ?
పసగలువాడైన - పగవాడు నెల ?
భక్తియు శక్తియు - ప్రబలియున్నట్టి
రక్తుని నన్ను తి-రస్కరించకుడు.

విద్వాన్ విశ్వం

పింగళకుడు :

అది నిజమేగాని - అసమర్థుడైన
పదనైనవాడైన - పందయే అయిన
మామంత్రి కొడుకువు, - మఱి మాటలేల
విమికావలసిన - నిక చెప్పవేయి.

దమనకుడు :

విన్నపమొక్కటి - వినిపింపవలయు
మన్నింపవలె నాదు - మాటనోరాజు !
ఏకాంత మిప్పింప - నే వేడుచుంటి,
మీ కాలిబంటును - మేలుగోరుదును
అను మాట విని రాజు - అంతర్యమెఱిగి
చనిరి జంతుజనాలు - సాంతమ్ముగాను.
అప్పుడు దొరం జూచి - ఆ దమనకుడు
కపురంపు పలుకుల - గడగడ ననెను.

దమనకుడు :

యమునానదిని దప్ప - అడగింప వచ్చి
తమరిట్లు వెనుకకు - తప్పరానేల ?

పింగళకుడు :

ఏమున్నదోయి నీ-చిట్టడుగంగ
మేము ఊరక నిట - మెసలుచున్నాము.

దమనకుడు :

చిత్తము మీరిది - చెప్పరానట్టి
సత్తెమైనను చెప్ప-జాలరు లెందు.
కలదు భార్యతోడ - పలుకరానిదియు
కలదు సొంతమువారి - కెలన దాచుటయు
మంచిది నేస్తులు - మన పుత్రులైన
కొంచెమేదో చెప్ప - గూడనిదుండు.
ఎది చెప్పగావలె - ఎది కూడదనుచు
మది తలపోసియే - మాట్లాడవలయు
బలవంతపెట్టను - పలుకరానట్టి
బలమైన హేతువు - కలదుకావచ్చు.
ఈ మాటలను జూడ - నేదో యొకింత
ధీమంతుడితడని - తెగువతో రాజు
దమనకుతో నిట్లు - తడబడుకొనుచు
తమ కథనెల్ల సిం-హము చెప్పివైచె.

పింగళకుడు :

కొండల గదలించు - గొప్పగర్జనము
నిండినదిట మున్ను - నీవు విన్నావ ?

చందమామ

దమనకుడు :

విన్నాను లెండు ఆ - వెట్టిగర్జనము
విన్నమాత్రస ఏమి - విపరీతమద్ది ?

పింగళకుడు :

అది విన్నతర్వాత - అనుకొనుచుంటి
కదలేద నిచ్చటి - కాసను వీడి.
చేరినదెదియో ఈ - చేరువలోన
ఘోరమ్మగమ్ము గ-ర్జారవమ్ములనె
తెలియుచునుండెనా - బలమైన మృగము
తెలియుచునుండెనా - బలనత్త్వములును
ఇక మన మిచ్చట - నెట్లుండగలము ?
చకచక పోవుటే - సర్వసమ్మతము.

దమనకుడు :

అంత తొందర ఏల-నయ్య ఓరాజు
నుంత శబ్దమునకే - సొగయగానేల ?
వినలేద పిఠికివా-డును దబాయింపు
కొనసాగజేసి ము-క్కును సాపుననుచు
అంకెలకేమిలే ? - రవరవకేమి ?
మంకుపట్టును కాదు - మనవిచేసెదను
తరతరమ్ములనుండి - దొరవారి వనము
ఊరుకనేటికి దీని - దరిదాపు విడిచి.
మోతలకేమి ఎ-న్నే తరహాలు
కాతరపడనేల - కైమోడ్తు వినుడు
గడగడలాడించు - ముడిశత్రు జూచి

దడదడలాడని - ధైర్యమ్ము వలయు
అపదలందున - అడలిపోరాదు.
ఏపట్ల ధనమున - ఎక్కిపోరాదు.
రణరంగమందున - వణకిపోరాదు.
గుణవంతులన్నచో - గొప్పలియ్యవియె.
ఎదిరి దర్పము జూచి - పదునెక్కకున్న
బదులేల లక్క ఆ-భరణాలబోలె
ఎదుట అగ్ని చూచి - ఇట్టై కరంగు
అదికాదు మరియింత - కుదురుకోవలయు.
కథ చెప్పినట్లుండె-గద మహారాజు

పింగళకుడు :

కథ ఏమిటోయి ని-క్కము చెప్పమింక ?

చందమామ

నాదెతుడు సిరిడ్ బాద్

నా తండ్రి గొప్ప పర్తకుడు. పాత్రులైన పేదలకు ఆయన దాసధర్మాలు చేసేవాడు. చనిపోయేనాటికి ఆయనకు అంతులేని ధనమూ, భూమిలూ, గ్రామాలూ ఉండేవి. నాకు యుక్తవయసు రాగానే ఈ సంపదకు నేనే యజమాని నయాను. నేను నా వయసువారిని కొందరిని చేరదీసి తిండి, తాగుడూ, దుస్తులూ మొదలైన వాటికింద విచక్షణలేకుండా చిత్తం వచ్చి నట్టు ఖర్చుచేసి, మహారాజవైభవం వెలగబెట్టాను. నాకు గల ఆస్తి ఎన్నటికీ తరగదని నా భ్రమ. ఒకానొకనాటికి నాకళ్ళు విచ్చుకున్నాయి; ఎందుకంటే, నాకుండిన దంతా దాదాపు అయిపోయింది! వార్త క్యంలో దారిద్ర్యంవాత పడవలిసి వస్తుందికాబోలు నని నేను భయపడ్డాను. "చచ్చిన సింహంకంటే బతి కున్న కుక్క నయం; దారిద్ర్యంకంటే మరణం నయం," అని నాతండ్రి ఎప్పుడూ అంటూండేవాడు. ఆ మాటలు నాకు జ్ఞాపకం వచ్చాయి.

అందుచేత నాకింకా మిగిలి ఉన్నదంతా తెగనమ్మి మూడువేల వెండి దిరహములు నగదు సమకూర్చు కున్నాను. ఈ డబ్బుతో సంచారం చెయ్యాలని

మొదటి సముద్రయానం

CHITRA

నాఉద్దేశం. ఎంతలోతుకు పోతే అంత మంచి ముత్యాలు దొరుకుతాయి అనే సామెత ఉన్నదిగదా. ఈ డబ్బుతో రక రకాల సరుకులు కొని, బాగ్దాదునుంచి బయలుదేరే ఒక వర్తకనౌకలో నేనుకూడా ఎక్కాను. ఆ నౌకలో నాతోపాటు ఇంకా అనేకమంది వర్తకులున్నారు. నౌక నది వాలున బ్రాసాకు పోతున్నది.

బ్రాసానుంచి మేము సముద్రయానం సాగించాం. దారిలో ఎన్నో దీవులు తగిలాయి, ఎన్నో రేవులు తగిలాయి. ప్రతి చోటా సరుకు అమ్మాం, ఇతర సరుకులతో మారకం వేసుకున్నాం.

అనేక వారాలపాటు మాకు భూమి పొడ కనిపించకుండా ప్రయాణం చేశాక ఒక అందమైన దీవి కళ్లబడింది. అది పచ్చగా మరకతంలాగా కంటిని ఆకర్షించింది. సరంగు పడపను ఆ దీవివద్దకు చేర్చి లంగరు దింపించాడు. తాళ్లనిచ్చేవలమీద ప్రయాణీకులం నేలమీదికి దిగాం.

మా వర్తకులందరిపద్దా ఆహారమూ, వంటపాత్రలూ ఉన్నాయి. కొందరు నిప్పు చేసి వంట ప్రారంభించారు. కొందరు తమ బట్టలు ఉతుక్కున్నారు. కొందరు పచార్లు చేశారు, మరికొందరు విశ్రాంతి తీసుకున్నారు. నేనుమటుకు అహారం ఏర్పాట్లు

చేసుకోవటమే గాక, అక్కడి వింతవృక్షాల మధ్యగా నడిచి అనందించాను.

ఈ విధంగా మేమందరమూ ఎవరి పనులలో వారు నిమగ్నులమై ఉన్న తరుణంలో ఉన్నట్టుండి ఆ దీవి, ఈ చివరనుంచి ఆ చివరకు, ఒక్కసారిగా కంపించింది. ఎక్కడివాళ్ళ మక్కడ నేలమీద కూలి పోయాం. మేము దిగ్భ్రంతులమై పడి పోయిఉన్న సమయంలో సరంగు పడపలో నుంచి కనిపించి, వెర్రిగా చేతు లూపుతూ భయంతో గూడిన కంఠంతో, “అపాయం! ప్రాణాలు రక్షించుకోండి! అది దీవి కాదు, బ్రహ్మాండమైన తిమింగలం! అది అనాదిగా

సముద్రంలో ఉండటంచేత దాని పీపున ఇసుక పేరి అందులో చెట్లు మొలిచాయి! మీరు మంటలుచేసి దాన్ని రెచ్చగొట్టారు. అది కదులుతున్నది. వచ్చేయ్యండి! లేక పోతే అది నీటిలో మునిగి మిమ్మల్నికూడా ముంచేయ్యగలదు!” అని అరిచాడు.

ఈ మాటలు విన్న వర్తకులు తమ బట్టలనూ, గిన్నెలనూ, ఇతర సామగ్రిని వదిలేసి పడవవేపు పరిగెత్తారు. పడవ లంగరు ఎత్తుతున్నారు. అది కదిలింది. కొందరు పడవను అందుకోగలిగారు, మరికొందరు అందుకోలేక పోయారు. ఇంతలో తిమింగలం నీటిలో ముణగనే ముణిగింది. పడవ అందుకోలేక దాని పీపుమీద దిగబడిపోయిన వారంతా సముద్రంవாத పడ్డారు.

సముద్రంవாத పడినవారిలో నేనుకూడా ఒకణ్ణి. కాని అల్లా అనుగ్రహించేత ఒక కొయ్యతొట్టి నావేపు కొట్టుకువచ్చింది. అందులో ఎవరో వర్తకులు బట్టలు ధూడించుకున్నారు. ఆ తొట్టి నన్ను సముద్రంలో మునగకుండా కాపాడింది. ప్రాణంమీది తీవ్రకొద్దీ నేను దాన్ని పట్టుకుని అసాధారణమైన యత్నంచేసి దానిమీదికి ఎక్కి కూచున్నాను. కూచోటానికి పట్టుకుదిరాక నేను నా కాళ్ళను తెడ్డలాగా

ఉపయోగిస్తూ ముందుకు పోగలిగాను. కాని అలలు తొట్టిని ఈ పక్కకూ, ఆ పక్కకూ పంచుతూనే ఉన్నాయి.

ఈలోపల పడవ తెరచాపలన్నీ ఎత్తారు. అది వాయువేగాన వెళ్లిపోతున్నది. నేను నా శక్తికొద్దీ కాళ్లతో నీటిని తోస్తూ దాని వేపు వెళ్ళాను. కాని అది కొద్దిసేపటిలో చూపుమేరలో లేకుండా వెళ్లిపోయింది. ఇంతలో చీకటికూడా పడింది. నేను చచ్చానే అనుకున్నాను. ఆ రాత్రల్లా, మర్నాడల్లా సముద్రుడితో ఘర్షణ పడగా చివరకు గాలి, అలలూ కలిసి నన్ను ఒక దీవి తీరానికి తెచ్చి పడేశాయి. ఆ తీరం వెంబడి కొండలు నిటారుగా లేచిఉన్నాయి. అయితే కొండపై నుంచి కిందికి ఏవో లతలు దిగి సముద్రం లోకికూడా పాకుతున్నాయి. నా చేతుల లోనూ, కాళ్ళలోనూ ఉన్న బలాన్నంతా వినియోగించి, అమానుషమైన ప్రయత్నంతో ఆ లతలను పట్టుకుని క్రమంగా పైనున్న ప్రదేశానికి ఎగబాకాను.

ఇప్పటికి ఒక ఒడ్డు చేరాను గనక నా స్థితి ఎలా ఉన్నదీ తెలుసుకోగలిగాను. నా వంటినిండా గాయాలూ, కదుములూనూ. సముద్రంలో చేపలు నాపదాలను పూర్తిగా కొరికేశాయి. అపాయంమూలాలూ, డస్సి

పోయిఉండటంవల్లా, నాకీబాధ లేవీ ఇంత వరకు స్ఫురించలేదు. కాని ఇప్పుడు బాధతో పడిపోయాను. స్పృహ లేకుండాపోయింది!

ఆ రోజల్లా నా ఒళ్ళు నాకు తెలీదు. మర్నాడు ఎండ నా ముఖంమీద పడి మెళు కువ వచ్చింది. నేను లేవటానికి ప్రయత్నించాను గాని, నా పాదాలు ఏమాత్రమూ స్వాధీనంలో లేవు, నేను కింద పడిపోయాను. నా స్థితి వర్ణనాతీతం. అయినప్పటికీ అట్లాగే మోకాళ్ళమీదా చేతుల మీదా పాకుతూ, నడుస్తూ ఒక సమప్రదేశం చేరుకున్నాను. అక్కడ ఫలవృక్షాలున్నాయి, మంచినీటి సెలయేళ్ళున్నాయి.

వాటితో కడుపు నిండుకుంటూ అక్కడే చాలా రోజులు విశ్రాంతి తీసుకుని మెల్లిగా బలం చేకూర్చుకున్నాను. నా శరీరబాధలు క్రమంగా తగ్గసాగాయి. అటూ ఇటూ తిరగ త్టానికిగాను రెండు చంక కర్రలు తయారు చేసుకున్నాను. వీటి సహాయంతో చెట్లమధ్య తిరుగుతూ, పళ్లె తింటూ, ఆలోచిస్తూ, అల్లా మహిమకు ఆనందిస్తూ కాలక్షేపం చేశాను.

ఒకనాడు నేను తీరం వెంబడి నడుస్తూండగా అంతదూరాన నాకేదో జంతువు లాగా కనిపించింది. నేను అత్యాశ్చర్యంతో దానివేపు వెళ్లి అది కట్టేసిఉన్న గుర్రమని తెలుసుకున్నాను. అది మామూలు గుర్రాల

లాగా లేదు, చాలా గొప్పజాతిదిగా ఉన్నది. దగ్గరికి వెళ్లి దానిమీద ఎక్కాలనిపించింది నాకు. కాని నేనింకా దూరంలో ఉండగానే ఎవరో వ్యక్తి భూమిలోనుంచి లేచినట్టు లేచి నావేపు వస్తూ, “ఎవరు నువ్వు? ఎక్కణ్ణుంచి వచ్చావు? ఇక్కడికి రావటానికి ఎందుకు సాహసించావు?” అని అడిగాడు.

“అయ్యా, నేను సముద్రయానం చేస్తూ మరికొందరితో సహా సముద్రంలో పడి పోయాను. అల్లా నా ప్రాణం కాపాడి మీ దేశంలో తెచ్చి వడేశాడు,” అన్నాను.

“నావెంట రా,” అంటూ ఆ మనిషి నా చెయ్యి పట్టుకుని భూమి అడుగున ఉండే

ఒక గుహలోకి తీసుకుపోయాడు. లోపల విశాలమైన సావడిలాగా ఉంది. నన్నా మనిషి ఒక గౌరవనీయమైన స్థానంలో కూచోబెట్టి, నాకు భోజనం పెట్టాడు. నా కడుపు నిండాక ఆయన నాకథ అడిగాడు. నేను చెప్పిన కథ యావత్తూ శ్రద్ధగా విని చాలా ఆశ్చర్యపోయాడు.

“నా కథ చెప్పాను. దయచేసి మీకథ కూడా చెబుతారా?” అని అడిగాను. ఆయన ఈవిధంగా చెప్పాడు :

“ఈ దీవి లో నాలాటివాళ్ళం చాలా మందిమి అక్కడక్కడా ఉన్నాం. మీర్జాన్ మహారాజుకు గుర్రాలు సంపాదించి పెట్ట

టమే మాపని. ప్రతి అమావాస్యనాడూ సముద్రంలోనుంచి ఉత్తమాశ్వాలు తీరానికి మెయ్యటానికి వస్తాయి. వాటిని పట్టుకోవటం మాపని. నిన్ను మీర్జాన్ మహారాజుదగ్గరికి తీసుకుపోతాను. మనం కలుసుకోవటం మంచిదయింది. లేకపోతే నీవీ ద్వీపంమీద నిష్కారణంగా చచ్చి పోయేవాడివి.”

ఇంతలో మిగిలిన కాసావాళ్ళుకూడా అక్కడికి వచ్చారు. నన్ను ఒక గుర్రం మీద ఎక్కించారు. అందరమూ కలిసి మీర్జాన్ మహారాజు భవనానికి వెళ్ళాం. కాసావాళ్ళు ముందుగా రాజుకు నన్ను

ఆపులలోకెల్లా అగ్రగణ్యుడుగా చూసుకుంటూ, రోజూ వీదో ఒక బహుమానం ఇస్తూవచ్చాడు. చివరకు నన్ను సంప్రతించకుండా ఆయన ఏ రాచకార్యమూ చేయని పరిస్థితి ఏర్పడింది.

ఇక్కడ నాకింత సుఖంగా జరుగుతున్నప్పటికీ నేను నా దేశాన్ని గురించి ఆలోచించటం మానలేదు. అక్కడికి తిరిగి పోగలుగుతానన్న ఆశకూడా నన్ను వదలలేదు. “బాగ్దాదు నగరం ఏదిక్కుగా ఉన్నది?” అని నేను ఎందరో నావికులను అడిగిచూశాను. కాని ఒక్కరూ చెప్పలేక పోయారు. వారికసలు ఆ నగరం పేరైనా తెలీదు. అందుచేత, కాలం గడుస్తున్నకొద్దీ నాలో స్వదేశానికి తిరిగిపోవాలన్న ఆరాటం జూస్తే కాసాగింది; తిరిగిపోలేనన్న భయం కూడా తలఎత్తింది.

ఒకనాడు నేను సముద్రతీరాన రేవులో నిలబడి, ఉద్యోగరీత్యా పడవలకోసం చూస్తూండగా, ఒక పెద్ద పడవ రేవు చేరింది. పడవ లంగరు దించి, తాటనిచ్చిన కింద పడవేయగానే నేను పడవమీదికి ఎక్కి సరంగును కలుసుకుని సరుకులు తనిఖీ చేశాను. నా ఎడటనే నావికులు వాటిని బయట పెడుతుంటే నేను జాబితా రాసు

గురించి చెప్పారు. తరవాత నేనాయన దర్శనం చేసుకున్నాను. నాకాయన ఆదరంతో స్వాగతమిచ్చి నానోటనే నాకథ అంతా విన్నాడు. చివరకాయన, “నాయనా, నీ ఆయుర్దాయం చాలా గట్టిది. లేకపోతే ఇన్ని ఇక్కట్లు గడిచి ప్రాణాలతో బయటపడవు,” అన్నాడు. ఆయన నన్ను తన ఆపులలో ఒకణ్ణిగా చేసుకుని, రేవులూ, నౌకావ్యవహారాలూ చూసే పడవిలో నన్ను మంచి జీవితంమీద నియమించాడు.

నా ఉద్యోగంలో తగినంత తీరిక ఉండేది. అందుచేత నేను రాజును రోజూ కలుసుకోగలిగేవాణ్ణి. ఆయన నన్ను తన

కున్నాను. అంతా అయ్యాక, “పడవలో ఇంకేమీ సరుకు లేదా?” అని సరంగు నడిగాను. “ఉన్నది, బాబూ! అది విక్రయానికి కాదు. అందుచేత అడుగున వేసి ఉంచాను. ఆ సరుకు గల మనిషి సముద్ర మధ్యంలో మునిగిపోయాడు. అపకాశం దొరకగానే దాన్ని అతని బంధువుల పరం చేస్తాను. వారు బాగ్గాదునగరంలో ఉంటారు,” అన్నాడు సరంగు.

నా గుండె అతివేగంగా కొట్టుకోసాగింది. “అయ్యా, ఆ మునిగిపోయిన మనిషి పేరేమిటి?” అని సరంగును అడిగాను. “నావికుడు సిండ్ బాద్,” అని ఆయన జవాబుచెప్పాడు.

నేనా మనిషికేసి పరీక్షగా చూసి, లోగడ మమ్మల్ని నడిసముద్రంలో పదిలి పడవను తీసుకుపోయిన మనిషి యితడేనని వెంటనే గుర్తించాను.

“నేనే నావికుడు సిండ్ బాద్ ను!” అని ఒక్క కేక పెట్టాను. తరవాత ఆయనతో నా అనుభవాలు ఉన్నవి ఉన్నట్టు చెప్పేశాను. కాని ఆ సరంగు నా మాటలు నమ్మక, “ఎంత మోసం! ఎంత ఘోరం! నావికుడు సిండ్ బాద్ సముద్రంలో మునిగిపోవటం మేమంతా కళ్ళారా చూస్తమిగదా, నువ్వే

అతనంటావే? అలా అబద్ధమాడటానికి సిగ్గులేదా?” అని అడిగాడు.

“అబద్ధం ఆడవలసిన గతి నాకేమిటి? నేనే నావికుడు సిండ్ బాద్ నని నీకు రుజువు చేస్తాను, చూడు,” అంటూ, ఆ తిమింగిలాన్ని భూమి అనుకుని మేము దానిమీద దిగిననాటి వివరాలన్నీ చెప్పాను. చివరకు సరంగు నమ్మక తప్పిందికాదు. ఆయన పడవలో ఉన్న ఇతర వర్తకుల నందరినీ పిలిచి నా విచిత్ర కథ వారికి చెప్పి, నన్ను పరిచయంచేశాడు. నేను చచ్చి బతికి నందుకు అభినందిస్తూ, వారు అల్లా మహిమను ప్రశంసించారు.

తరవాత సరంగు నా సరుకంతా నావరం చేశాడు. నేను ప్రతి మూటమీదా వేసిన సిళ్లు సరిచూసుకుని, నా సామానులో కొన్ని అమూల్యమైన వస్తువులను మిర్జాన్ మహారాజుకు బహూకరించడానికి ఉంచి, మిగిలిన సరుకంతా బజారుకు వట్టించుకుపోయి అమ్మేశాను. ఈ అమ్మకంమీద నాకు ఓకటికి నూరింతలు లాభం వచ్చింది.

రాజు ఈ సంగతంతా వినగానే చాలా సంతోషించాడు. ఆయనకు నేనంటే అంత ఇష్టం. నేనిచ్చిన బహుమానాలకు ఎన్నో రెట్లు విలవైనవి ఆయన నాకు ఎదురిచ్చాడు. వీటన్నిటినీ నేను అప్పటికప్పుడే అమ్మేసి నగదుగా మార్చుకుని ఆ డబ్బంతా పడవలోకి చేర్పించాను. తరవాత ప్రయాణ సన్నాహాలు పూర్తిచేసుకుని, అఖరుసారి రాజుగారిని కలుసుకుని, ఆయన నాకు చూపిన దయకు కృతజ్ఞత తెలుపుకున్నాను. నేను వెళ్ళిపోతున్నానని ఆయన చాలా

విచారించాడు. ఆయన ఈసారి నాకు అనేకరకాల అత్తరులూ, మంచిగంధం చెక్కలూ, హారతిరూపమూ, సాంబ్రాణీ మొదలైనవి బహూకరించాడు. అవి అదీవిలో పుష్కలంగా దొరుకుతాయి. వాటి నన్నిటినీ పడవలోకి వట్టించి ఎక్కాను.

అల్లా దయవల్ల గాలి అనుకూలంగా వీచింది. చాలా రోజులు ప్రయాణంచేసి బ్రాహ్మిణిగా నా జన్మస్థలమైన బాగ్గాదు నగరం చేరుకున్నాను. అదృష్టవశాత్తూ నా ఆవులందరూ అరోగ్యంగా ఉన్నారు. నేను సంపాదించుకు వచ్చిన ధనంతో అనేక భవనాలూ, బానిసలూ, దాసదాసీ జనమూ, పొలాలూ, ఇతర అస్తులూ కొన్నాను. మాతండ్రి పొయేనాటికి నాకుండిన ఆస్తిని మించి కొనగలిగాను. తరవాత సమస్త భోగాలూ అనుభవిస్తూ నా తొలి ప్రయాణంలో పడిన ఇక్కట్లనన్నిటినీ సులువుగా మరిచిపో గలిగాను. (ఇంకా వుంది)

కింఫలం

ఒక అరణ్యంలో ఒక చెట్టుండేది. అది చూడటానికి మామిడిచెట్టులాగే ఉండేది. దానికి కాసే పళ్ళుకూడా మామిడిపళ్ళలాగే ఉండేవి. వాటి రుచి, వాసనాకూడా మామిడిపళ్ళను పోలిఉండేది. అయితే అవి విషవృక్షం. అందుచేత ఆ పళ్ళను తెలియక తిన్న ప్రయాణీకులు చనిపోయేవారు. ఆ చెట్టుకు వేరే పేరు లేనందువల్ల దాన్ని కింఫల వృక్షమనేవారు.

ఈ చెట్టు సమీపానే ఒక గ్రామం ఉన్నది. కింఫలాలు విషపూరితమైనవని వారికి తెలుసు. ఎవరైనా ప్రయాణీకులు ఆ చెట్టుపద్ద మజిలీ చేస్తే మర్నాడు గ్రామంలోవాళ్ళు అక్కడికి వచ్చి చూసేవారు. ప్రయాణీకులు కింఫలాలు తిని చచ్చిపోయి ఉంటే, వారి డబ్బా సరుకులూ తీసుకుని గ్రామస్తులు వెళ్ళిపోయేవారు.

ఒకసారి ఒక బిడారు ఆ అడవికుండా వచ్చింది. చెట్టున కింఫలాలు విరగ కాచి ఉన్నాయి. ప్రయాణీకులు వాటిని తినబోయారు. కాని బిడారు నాయకుడు వారిని తిన వద్దన్నాడు. ఆ రాత్రి వారక్కడే మజిలీచేశారు.

మర్నాడు ఉదయం గ్రామస్తులు అక్కడికి వచ్చి ప్రయాణీకు లెవ్వరూ చనిపోక పోవటం చూసి అశ్చర్యపడి, “ఈ చెట్టున ఇన్ని పళ్ళుంటే మీరు తిన్నట్టులేదే? కారణం ఏమిటి?” అని అడిగారు.

“నేనే వద్దన్నాను,” అన్నాడు బిడారు నాయకుడు.

“ఎందువల్లా?” అన్నారు గ్రామస్తులు.

“ఇవి తినదగిన పళ్ళే అయితే మీ గ్రామంవాళ్ళు వీటిని చెట్టున ఉండనిచ్చేవారా?” అని అడిగాడు బిడారు నాయకుడు.

గ్రామస్తులు నిగ్గుపడి వెళ్ళిపోయారు.

లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలక్

“స్వరాజ్యము నా జన్మ హక్కు!” అర్థ శతాబ్దిక్రితం లోకమాన్య బాల గంగాధర తిలక్ పలికిన ఈ నినాదం ఈనాడు మనదేశంలో అమలులో ఉన్నది. ఈనాడు మనదేశం స్వాతంత్ర్యం అనుభవిస్తున్నది.

1856 జూలై 23 న తిలక్ రత్నగిరిలో జన్మించాడు. ఆయన తండ్రిపేరు గంగాధరపంత్, తల్లిపేరు పార్వతీబాయి. ఆయనకు కేశవ అని పేరు పెట్టినప్పటికీ, తల్లిదండ్రులు “బాల” అని పిలిచేవారు. అదే పేరు ఆయనకు స్థిరపడిపోయింది.

ఆయన ప్రాథమికవిద్య రత్నగిరిలోనే జరిగింది. పై చదువుకు ఆయన పూనా వెళ్లాడు. ఆయన సంస్కృతమూ, గణితమూ తన తండ్రివద్దనే నేర్చుకున్నాడు. ఆయన పదవ ఏట

స్కూలులో ప్రవేశించినప్పుడు, సంస్కృతం, అబ్జిట్రా, జియోమెట్రీలలో ఆయనకు గల పరిజ్ఞానం చూసి ఉపాధ్యాయులు ఆశ్చర్యపోయారు.

కాలేజీ చదువులోనూ, న్యాయవిద్యలోనూ పట్టభద్రుడైనాక, తిలక్ ఉద్యోగంకోసం వెతకలేదు. జాతీయమైన విద్యావిధానాన్ని ప్రచారంలోకి తీసుకురావాలని ఆయనకు ప్రబలమైన కోరిక కలిగింది. ఇందుకుగాను ఆయనతో ఇద్దరు కలిసివచ్చారు— విష్ణుశాస్త్రి చిష్టాంకర్, అగర్కర్.

బాల గంగాధర తిలక్

వీరిద్దరి సహాయంతో ఆయన మొదట “న్యూ ఇంగ్లిష్ స్కూల్”, తరవాత ఫెర్గ్యూసన్ కాలేజి స్థాపించాడు. ఆయన మహారాష్ట్రభాషలో “కేశరి” అనే పత్రికనూ, ఇంగ్లీషులో “మరాఠీ” అనే పత్రికనూకూడా వ్యవస్థాపించి,

ప్రచురించాడు. ఈ పత్రికలు ప్రజలలో సాగించిన విప్లవకరప్రచారాన్ని చూసి అనాటి బ్రిటిష్ పాలకులు ఎంతగానో బెదిరి పోయారు. ఆ పత్రికలలో వ్రాసిన వ్యాసాల కారణంగా తిలక్ కు రెండుసార్లు జైలుశిక్ష విధించబడింది.

స్వజాతీయులలో ఐకమత్యం సాధించటానికిగాను తిలక్ రెండు ఏటా జరిపే ఉత్సవాలను ప్రచారంలోకి తీసుకువచ్చాడు—ఒకటి గణపతి నవరాత్రాలు, రెండవది శివాజీ గౌరవార్థం ఏర్పాటైన శివజయంతి. ఇవి సవర్ణ మహారాష్ట్రులందరూ ఏకంకావటానికి తోడ్పడ్డాయి.

1885 లో స్థాపించబడిన భారత జాతీయ కాంగ్రెసు కొంతకాలంపాటు తిలక్ ను ఆకర్షించలేకపోయింది. ఆ సంస్థకు విప్లవపూరిత కార్యక్రమం లేకపోవటమే ఇందుకు కారణం. 1905 లో బెంగాలు విభజన జరిగినాక ఆయన ఆ సంస్థలో చేరాడు. దేశీయ స్వాతంత్ర్య సమన్వయగురించి ఆయన కాంగ్రెసు సమావేశాలలో చాలాసార్లు ప్రసంగించాడు. విదేశ వస్తు బహిష్కరణోద్యమం కూడా ఆయన ప్రారంభించాడు. రాజకీయోద్యమంలో ఆయనతో కలిసి పనిచేసినవారు లాలా లజపత్ రాయ్, బిపిన్ చంద్రపాల్. వీరిని “లాల్-బాల్-పాల్” అనేవారు.

తిలక్ సాగించిన రాజకీయ చర్యలకుగాను ఆరేళ్ళు ద్వీపాంతర వాస శిక్ష విధించి, బ్రిటిషువారాయనను మాండలే జైలుకు పంపారు. ఇక్కడ వుండే ఆయన “గీతా రహస్యం” రచించాడు. ఆయన అంతకు పూర్వమే “ఒరెయాన్”, “ఆర్కెటిక్ హూం ఇన్ ది వేదాన్” అనే గ్రంథాలను రచించి ఉన్నాడు. వాటిని చదివిన మాక్స్ ముల్లర్ పండితుడు విక్టోరియా మహారాణికి ఒక విజ్ఞాపన చేస్తూ, ఆయనను ఖైదులో ఉంచటం అక్రమమన్నాడు.

తిలక్ జైలునుంచి తిరిగి వచ్చేసరికి మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం ఆరంభమయింది. డాక్టర్ అనీ బిసెంట్ సాగిస్తున్న “హూం రూల్” ఉద్యమంలో తిలక్ కూడా చేరి పనిచేశాడు. ఈ సమయంలోనే ఆయనకు “లోకమాన్య” అనే గౌరవ బిరుదం ఇచ్చారు.

భారతీయ చరిత్రలో 1920 ఆగస్టు 1-వ తేదీ ఒక మహత్తరమైన రోజు. ఎందుకంటే, ఆ రోజే మహాత్మాగాంధీ సహాయ నిరాకరణోద్యమం ప్రారంభించాడు. తిలక్ ఈ ఉద్యమంలో చేరాడు. చిట్టచివరకు, తిలక్ కనిన కలలు మహాత్మాజీ ద్వారా వాస్తవ రూపం దాల్చాయి. ఇప్పుడు మన దేశం లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలక్ శతవార్షికోత్సవం జరుపుతున్నది.

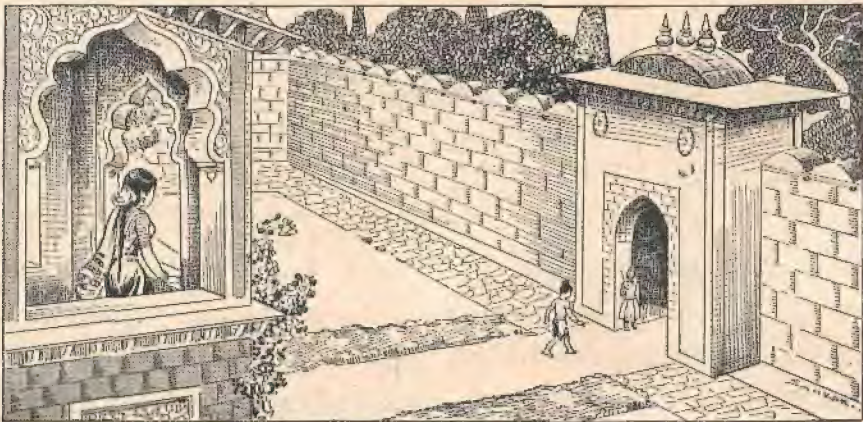
బుద్ధి తిరిగింది

ఒక మునీశ్వరుడు రోజూ ఒక రాజువద్దకు వెళ్ళి హితబోధ చేసిపోతూ ఉండేవాడు. ఆ ముని ఒకనాడు రాజుకూతురిని చూసి మోహంలో పడి, తన తపస్సంతా పాడుచేసుకుని, నిద్రా సూరాలు మాని తన పర్వశాలలో వారంరోజులు వదుకున్నాడు.

మునీశ్వరుడు ఎందుకు రాలేదా అని అశ్చర్యపడి రాజు ఆయన పర్వశాలకు వెళ్ళాడు. ముని దాపరికం లేకుండా ఉన్నదంతా రాజుకు చెప్పేశాడు. “స్వామీ, ఇందుకు మీరు విచారించాలా? వచ్చి నా కుమార్తెను పెళ్ళాడండి!” అన్నాడు రాజు. తరవాత ఇంటికి పోయి తన కుమార్తెతో, “అమ్మా, భ్రమలో పడి పండుపంటి మహాముని పాడై పోయినాడు. ఈయనను ఈ భ్రమనుంచి తప్పించే భారం నీది! ఈ పని ఇంకెవరివల్లా కాదు!” అన్నాడు.

రాజుకుమార్తెను పెళ్ళాడటానికి ముని వచ్చాడు. ఆయనతో రాజకుమార్తె, “నేను నిన్ను పెళ్ళాడతాను కాని మనం ఉండటానికి ఒక గుడిసె కట్టు. గోడలను పేడతో అలుకు. తరవాత అడివికి వెళ్ళి నెలరోజులకు నరివడే పంటచెరుకు కొట్టి తెచ్చివడెయ్యి. బావి తవ్వ. నేను కింద పడుకోలేను. మంచం ఒకటి చేసిపెట్టు. రోజూ నాకు స్నానానికి వేడినీళ్లు కాచి పెట్టాలి. నాకు పంటచెయ్యటం చాతకాదు. నువ్వే పంటచెయ్యాలి. వీటన్నిటికీ ఇష్టపడితే మనం పెళ్ళాడదాం,” అన్నది.

మహామునికి ఒక్కసారిగా భ్రమ అంతా వదిలిపోయింది. రాజుకూతుర్ని చేసుకుంటే తన దినచర్య ఎట్లా ఉండేదీ అర్థమయింది. ఆయన కళ్లు తెరుచుకున్నవాడై తిరిగి తపస్సు చేసుకునేటందుకు వెళ్ళిపోయాడు.

తగాదా పరిష్కారం

బిక్ రైతు కొంత బంజరుభూమిని సాగులోకి తీసుకురావటానికి చున్నతుండగా నాగలి క్రూకు ఏదో అడ్డం తగిలింది. రైతు దాన్ని తవ్వితిశాడు. అది బ్రహ్మాండమైన బంగారు దూలం. అది అరటిచెట్టు మందమూ, నాలుగు మూలల నిడివీ ఉన్నది. దాన్ని చూడగానే రైతు తన దరిద్రం తీరిందని ఎంతో సంతోషించాడు.

కాని ఈ సంతోషం క్షణంలో మాయమయింది. ఎందుకంటే ఆ బంగారాన్ని కదిలించటానికూడా అతని బలం చాలలేదు. అంత బరువు బంగారం ఇంటికి మోసుకుపోవటం ఎట్లా? ఇంకొకటి సహాయం తీసుకుని, బంగారాన్ని రెండుగా కోస్తే సగమైనా దక్కుతుందని, రైతు తన బంధువులొకణ్ణి పిలుచుకువచ్చాడు. ఇద్దరూ కలిసి బంగారాన్ని రెండు తుండాలుగా కోశారు. ఇప్పుడుకూడా ఆ ముక్కలు మోయటానికి అనువుగా లేవు.

ఇద్దరూ కూడబలుక్కుని మరి ఇద్దర్ని తెచ్చారు. బంగారం నాలుగు ముక్కలయింది. ఒక్కొక్క ముక్కా మనిషి మోసేపాటిదిగా ఉన్నది. కాని నలుగురూ కలిసి, “నీ వంతు ఎక్కువ వచ్చింది, నా వంతు తక్కువ వచ్చింది!” అని పోట్లాడుకోసాగారు.

త్వరలోనే ఈ పోట్లాట నలుగురికీ తెలిసి, రాజాగారిదాకా పోయింది. రాజభటులు వచ్చి నాలుగు ముక్కల బంగారాన్ని పట్టుకుపోయి, ఖజానాలో పెట్టేశారు. అంతటితో ఆ నలుగురి తగాదా పరిష్కారమయింది!

ఇంద్రజాలము

ప్రాఫెసర్ పి. సి. స్కార్

కొవ్వెత్తిని గాలిలో తేలించటం మంచి
బ్రిక్కు. స్టాండు మీద కొవ్వెత్తి
వెలుగుతూంటుంది. ఐంద్రజాలికుడు
తన రెండు చేతుల వేళ్లు కలిపేసి,
అలా కలిపిన చేతులు కొవ్వెత్తిచుట్టూ

పెడతాడు. 1 వ బొమ్మలో చూపినట్టు,
అతని వేళ్లన్నీ ప్రేక్షకులకు కనిపిస్తాయి.
అప్పుడతను చేతులెత్తి కొవ్వెత్తి గాలిలో
తేలేలాగా చేస్తాడు. అతను కొవ్వెత్తిని
తన చేతులతో ఎలా పట్టగలిగాడో ప్రేక్ష
కులు ఊహించలేరు.

కాని రహస్యం చాలా సులువైనది.
2 వ బొమ్మ చూస్తే అది స్పష్టమవు
తుంది. మనం చేతివేళ్లను కలిపి
నప్పుడు ఒక వేలు దాచవచ్చు.
వేళ్లను లెక్కిస్తేగాని ఈ సంగతి
తెలియదు. నా అనుభవంలో ప్రేక్షకు
లెప్పుడూ అలా వేళ్లు లెక్కించరు.
ఇలా దాచిన వేలి సహాయంతో ఐంద్ర
జాలికుడు కొవ్వెత్తిని పట్టుకుని గాలిలో
తేలినట్టు బ్రిక్కు చేస్తాడు.

[పాఠకులు, యీ గారడీని గురించి మరే
వైనా సలహాలు పొందదలిస్తే: ప్రాఫెసర్ :
పి. సి. స్కార్, మెజిషియన్, పోస్టుబాక్సు
7888 కలకత్తా - 12.]

ఫోటోవ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 10 లు

1956 అక్టోబరు సంచికలో ప్రకటించబడే ఫోటోలకు నమూనాలు

★ పై ఫోటోలకు సరిబస వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగానీ, చిన్న వాక్యంలోగానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)

★ ఆగస్టు 10-వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలించబడవు.

★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/-లు బహుమానం.

★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పొస్తుకార్డుపైన వ్రాసి, ఈ అడ్రసుకు పంపాలి:—చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26

ఆ గ స్టు నె ల ఫో టీ ఫ లి తా లు

మొదటి ఫోటో : “చేసేదానం చిన్నదియైనా...”

రెండవ ఫోటో : “పాపాలన్నీ బాపును తల్లీ!”

పంపినవారు : డాక్టర్. బి. పార్థసారథాచార్యులు, (P. O.) ముప్పారంబుర్ల, మహబూబాబాద్ (C. Rly.)

బహుమతిమొత్తం రు. 10/- ఈ నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది.

అట్టచివరి బొమ్మ

ఒకరోజు రాజు - 8

గన్నా తలవాకిలి ముయ్యగా నే అబూ లేచికూచున్నాడు. ఇద్దరూ తమ యుక్తికి చాలా సంతోషించారు. “మన పని సగమే అయింది. ఇప్పుడు నువ్వు చచ్చిపో. నేను వెళ్లి సొమ్ము తెస్తాను,” అన్నాడు అబూ.

గన్నా కూడా మక్తావేపు కాళ్లు చాచి బిగతీసుకు పడుకుంది. అబూ అమెను దుప్పటిలో చుట్టి, తన తలపాగా సగం ఊడదీసుకుని, కళ్ళకు వెల్లుల్లి రుద్దు

కుని, బట్టలు చించుకుని శోకమూర్తి లాగా తయారై, ఖలీఫావద్దకు వెళ్ళాడు. అతనికేసి ఖలీఫా, జాఫర్, మసూర్ మొదలైనవారంతా నిర్ధాంతపోయి చూసి ఏమీ జరిగిందని అడిగారు. అబూ భోరున ఏడిచి రొమ్ము బాదుకుంటూ, “గన్నా! గన్నా! నన్నేంచేసిపోయావు? నేనెట్లా బతికేడి?” అని అరవసాగాడు.

ఇంత అకిస్మికంగా కొత్త కాపరం విచ్చిత్రికావటం తలుచుకుని ఖలీఫాకు కూడా కంట నీరు అగలేదు.

“దుఃఖపడకు, తమ్ముడా. పోయిన దాని ఆయుర్దాయంకూడా అల్లా నీకే ఇస్తాడేలే! సుఖపడుతుందని గన్నాను నీకిస్తే నిన్నిట్లా దుఃఖంలో ముంచి వెళ్లి పోయిందా?” అంటూ ఖలీఫా అబూను ఓదార్చాడు.

తరవాత ఆయన తన కోశాధికారిని పిలిచి, ఖర్చులకుగాను పదివేల బంగారు దీనారాలు అబూకు ఇప్పించమని ఉత్తరువుచేశాడు. అబూ మరొక శోకం పెట్టి డబ్బుతో వెంటనే ఇంటికి తిరిగి వెళ్ళాడు.

భార్య భర్తలిద్దరూ తాము సంపాదించిన సొమ్ము చూసి మురిసినాక, అబూ భార్యను హెచ్చరించాడు:

“ఇంతటితో ఏమీ కాలేదు. ముందున్నది మునుళ్ళ పండగ. నిజం బయటపడితే మనం పెద్దల

అగ్రహానికి గురికాక తప్పదు. అందు చేత మనం జాగ్రత్తమీద ఉండాలి.”

ఖలీఫా ఆరోజు సభ త్వరగా ముగించి, తన ప్రేయ పరిచారికను పొగొట్టుకున్న జుబేదాను పరామర్శించటానికి జుబేదా మందిరానికి వెళ్ళాడు. తలుపు తెరవగానే జుబేదా, అమె పరిచారికలూ దిగులుగా కళ్ళు ఒత్తుకుంటూ కనిపించారు.

“నీకు కలిగిన నష్టాన్ని గురించి విన్నాను. పాపం, గన్నాకు ఈ గతి పడుతుందని మనం కలలో కూడా అనుకోలేదు. ఇది నీకుకూడా పెద్ద దెబ్బ!” అన్నాడు ఖలీఫా.

“నాకన్న మీ విచారమే ఎక్కువ. మీరు ఆ అబూ ఆల్ హసనను విడిచి ఒక్కక్షణం ఉండలేకపోయేవారు. అతను లేకపోతే, పాపం, మీకేం తోస్తుంది?” అన్నది జుబేదా.

“అల్లా దయవల్ల అతను బాగానే ఉన్నాడుగా! పోయిన గన్నాగురించి విచారించవలసినదానివి నువ్వు!” అన్నాడు ఖలీఫా.

“గన్నా పోవటమేమిటి? ఎవరన్నా నవ్విపోతారు! పోయినవాడు అబూ!” అన్నది జుబేదా.

“నీ అమాయకత్వం చూస్తే నాకు ముందు నవ్వొస్తున్నది. నీకవరో వార్త తలకిందులుగా చెప్పారు! పోయింది

అబూకాదు, గన్నా!” అన్నాడు ఖలీఫా.

“ఇంకా నయం. మీరే తలకిందులుగా విన్నారు. పోయింది అబూ!” అన్నది జుబేదా.

చచ్చినవాళ్ళనుగురించి విచారించటం మరిచి ఇద్దరూ కోడిపుంజులల్లే విజృంభించారు.

“ఎంత పందెం?” అన్నాడు ఖలీఫా పట్టుదలగా.

“ఎంత పందెం?” అన్నది జుబేదా.

ఖలీఫా మసూర్ ను పిలిచి “నువ్వు తక్షణం అబూ ఇంటికి వెళ్లి చచ్చి పోయినదెవరో, ఏడుస్తున్నదెవరో చూసి వెంటనే తిరిగివచ్చి చెప్పు!” అన్నాడు.

—(ఇంకా వుంది)

వార్తలు-విశేషాలు

ఇండియా, అండమానుద్వీపాలమధ్య రాకపోకలను పుద్గిపరిచేందుకు, భారతప్రభుత్వం రెండు లక్షల సలభమైన రూపాయలకు ఒక మోటారునౌకను కొన్నది.

*

*

*

*

మన దేశాన్ని చూచేందుకు వచ్చే విదేశ యాత్రికులవల్ల 1951 నుంచి 1955 వరకు, మన దేశానికి లభ్యమైన విదేశమారకం ఆరు, ఏడు కోట్ల రూపాయల మధ్య వుంటుంది. 1951 లో యిక్కడికి వచ్చిన యాత్రికులు 21,000. 1955 లో 45,000 కు మించివున్నారు.

*

*

*

*

కేలకత్తలోని డమిడమ్ విమానాశ్రయంలో రాడార్ యంత్రం నెలకొల్పబడింది. మనదేశంలోని విమానాశ్రయాలలో ఈ యంత్రాన్ని నెలకొల్పడం ఇదే మొదలు. ఈ రాడార్ యంత్ర సహాయవల్ల, విమానాశ్రయానికి చుట్టూ 20 మైళ్లలోపున గల వాతావరణాన్ని పరిశీలించి, విమానాలకు సరియైన సూచనలను చేయవచ్చు.

*

*

*

*

ఆంధ్రకొస్తాలో చిన్న రేవులలో ఆగుతూ, హౌరా - బొంబాయిల మధ్య నెలనరి స్టీమర్ నర్వీసును నడపడానికి గల అవకాశాలనుగురించి ఆలోచించబడుతున్నది. ఇందుకు కాగల ఖర్చులు మొదలైన విషయాలన్నింటినీ వివరిస్తూ, ఒక స్కీమును అందజేయవలసిందిగా ఇండియాప్రభుత్వం, ఆంధ్రప్రభుత్వాన్ని కోరింది.

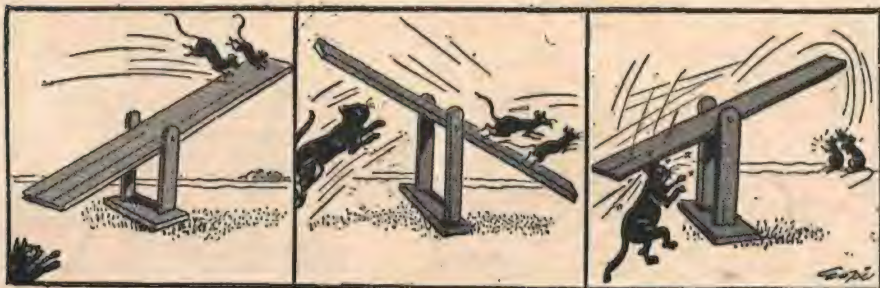
నొగ్గునసాగర్ కాఫర్ డాం పూర్తయింది. ఇది పూర్తికావటంవల్ల, కృష్ణానదిలో మధ్యవరకు పునాది తవ్వటం ప్రారంభమౌతుంది. డాం నిర్మాణం, రాతికట్టడమూ లేక సిమెంటు కట్టడమూ అనే విషయం, కమిటీ రిపోర్టు వచ్చినతరువాతగాని నిర్ణయించబడదు.

న్యూఢిల్లీలో ప్రభుత్వానికి చెందిన వివిధ భవనాలను తగురీతిగా అలంకరించటానికి ఇండియాప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. ఈ అలంకార కార్యకలాపాలద్వారా భారతీయ కళలను కళాకారులను ప్రోత్సహించినట్లవుతుందని ప్రభుత్వేర్పదేశం. ఈ నిర్ణయాన్ని అనుసరించి— కుడ్య చిత్రాలు, వర్ణచిత్రాలు, శిల్పాలు మొదలైన అలంకరణల విషయమై ఒక సలహా సంఘం నియమింపబడింది.

స్టాల్ సేవింగ్స్ ఉద్యమాన్ని ప్రోత్సహించటానికిగాను ఆంధ్రలో కొత్త ఏర్పాట్లు జరుగు తున్నవి. విద్యార్థులలో పాదుపరితనాన్ని పెంపొందించడానికిగాను ఒక్కొక్క 'మానిటర్'తో విద్యార్థులను గ్రూపులుగా చేసి, వారికి సేవింగ్స్ కార్డులిచ్చి, వారు మిగుల్చుకున్న డబ్బుతో పోస్టేజిస్టాంపులు కొని కార్డులపైన అంటించుకోవచ్చునని రీజియనల్ ఆఫీసరు సలహా ఇచ్చారు.

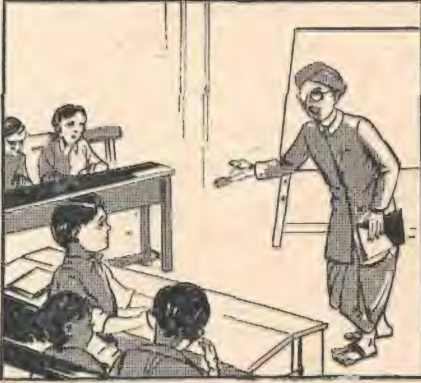
శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని వంశధార ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి సంబంధించిన అన్ని సమస్యలమీదా ఆంధ్ర—ఒరిస్సా ప్రభుత్వాలమధ్య ఒడంబడిక కుదిరింది. దీనివల్ల శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 220 వేల ఎకరాలకు నీటివనరు ఏర్పడుతుంది.

బొలల చిత్రాలకు కేంద్ర ప్రభుత్వం 25 లక్షల రూపాయలు మంజూరు చేసింది. ప్రభుత్వ ప్రోత్సాహంతో ఏర్పాటు చేయబడిన “చిత్రెన్స్ ఫిలిం సొసైటీ” వారి మొదటి బొలల చిత్రం ‘లైట్ హౌస్’ నిర్మాణానికి బొంబాయి గవర్నరు డాక్టర్ హరేకృష్ణ మెహతాబ్ ప్రారం భోత్సవం చేశారు.

చిత్రకథ

ఒక రోజు క్లాసులో పంతులు, పిల్లలందరికీ బొమ్మలు వేయటంలో పాటీ పెట్టాడు. దానూ, వానూలు చాలా కష్టపడి, 'ట్రైగర్' బొమ్మ వేశారు. దాన్ని వాళ్ళు గోడకు అనించేసరికి, 'ట్రైగర్' వచ్చి దాన్ని కాళ్ళతో గీకింది. దాని రంగు లన్నీ, కలగా పులగంగా కలిసిపోయినై. అంతలో పంతులు కేకవేశాడు. అంద రితోపాటు, దానూ, వానూలుకూడా తాము వేసిన బొమ్మను పంతులుకు చూపించారు. ఆయన దాన్ని పిల్లలందరికీ చూపుతూ, "చూడండి! సింహం బొమ్మ అంటే యిలా వేయాలి!" అంటూ దానూ, వానూలను మెచ్చుకున్నాడు.

నిర్మలకు పాఠము...

మొలకలెక్క
చిన్న కుమారుడు
మోహన్ ఎల్లప్పుడూ
ఈ ఆటవస్తువును
లింట్ సులేని బాట్లో
కివడతే స్పృహకు-
నిర్మల బాట్లో.

మోహన్ యొక్క
ఆటవస్తువులు-
ను మొలకలికి
ఇచ్చి
యివడతాడు.

వెంకి మోహన్!
నేవుకురొక
ఆటవస్తువును
పడవేళావు!

నిర్మల బాట్లో
మోహన్ యొక్క
ఆటవస్తువులు-
ను మొలకలికి
ఇచ్చి
యివడతాడు.

అమ్మదే కాదు-
అతనికి
బుద్ధి లేవ్వలేదు...
మోహన్
ఇవ్వడం చూడొక
తుమ్మలను
పడవేళాడు!
(ఆటవస్తువును)
ఇదిఎంతో పుణ్యంగా
భవించే! నాకు ఆకలిగా
వుంది...

మోహన్ బాట్లో
విర్మలా!
మోహన్ యొక్క ఆటవస్తువు
నిగిగిలే బాట్లో
అమ్మ...
మరిమొలకలను
యివ్వడం
ఎందుకేనా
వివేకం అయిన-
దికాదు...

దాచి ఎంతో శ్రమగానెట్లు
చితికిరిచి, నాకు-
మోహన్ గొప్పదనుడు.
నవ్వుడు బాటుకు
వెవ్వడూమారు-
కాలదు.

అయితే,
వేసుకొనడము,
ఎందుకనగావేసు
నవ్వులేక నవ్వుకు
ఉపయోగించు
యెక్కాను

మోహన్ బట్టలను
మీ తల్లిగారి చితికిరి
చేయనట్లు
చేయి
ఎందుకేనా అది
బట్టల బోగులను
లేంచును
బాటబడినబట్ట పేర్లదిగా
చూపుచున్నది.

నవ్వులేక నవ్వుయొక్క
సమస్త అవసరాలకు బట్టలను
లాభంకానో పుణ్యమంగా
దురుకును,
అదికాదు! మీ బట్టలు
కాలకాలము మమ్మా
గట్టు చేయను.

అదికాదు! నవ్వులేక
బట్టలను బాటబడినానో
లేల్లగాను కాలికినోలే.
మూకు ఉలుకును
అవిధంగా బట్టలను
దొలగిపోయినప్పుడు
నీ పనియే కాకు
చిట్టకు చూడకు-
లను!

సన్లైట్ సబ్బు

భారతదేశంలో తయారుచేయబడినది

బట్టలు చాలకాలము
మమ్మనట్లు చేయును

మల్టీ కలర్

ఫోటో ఆఫ్ సెట్ ప్రెంటింగ్ లోనూ,
ప్రోసెస్ బ్లాకులు తయారుచేయటంలోనూ
సరికొత్త యంత్ర పరికరాలతో
విశేషమైన అనుభవం గల నిపుణులతో

అర్చిస్టులతో, టెక్నిషియనులతో
30" x 40" కెమెరా సహాయంతో

అత్యున్నత ప్రమాణాలను ఎల్లప్పుడూ
నిలబెట్టగల ఏకైక ఆంధ్రసంస్థ
(క్యాలెండర్లకు చక్కని సమూహాలకు,
ముద్రణనుగూర్చి అడగండి.)

ప్రసాద్ ప్రోసెస్

(ప్రైవేట్) లిమిటెడ్

చందమామ బిల్డింగ్స్

వడపల్లెని

:: మదరాసు-26

మూడున్నర రూపాయిలు మాత్రమే

కే

డార్

గిరగిర తిరుగును

- ★ దీని యంత్రసామగ్రి అంతా బలిష్ఠమైనది.
- ★ గట్టి తగరంతో తయారైన ఈ బొంగరానికి నాలుగు రంగులున్నవి.
- ★ ఇది తిరుగునప్పుడు మధురమైన శబ్దము చేయును.
- ★ 4 మొదలు 8 వీండ్ల వయసు పిల్లలకు చాలా ఉపయోగకరమైనది.
- ★ అకర్షణీయమైన రంగుల పెట్టెలో అన్ని చోటూ దొరకును.

లేదా, మాకు నేరుగా మనియార్డరు పంపండి :-

బాపట్ బ్రదర్స్

295, బజారు రోడ్డు, బొంబాయి - 20.

"గే మిలర్స్" వారి ఆటబొమ్మలు

కే. టి. డోంగ్లీ & కంపెనీ,

(ప్రైవేట్) లిమిటెడ్,

బొంబాయి - 4

సువాసన కౌరవ
సుప్రసిద్ధమైన
దసరా దర్బార్
పుష్పరంజన్
అగరవత్తులు

మాడర్ ఇండియన్ ట్రేడింగ్ కంపెనీ, బెంగళూరు. 2.

అత్యుత్తమ
మైనవే
కావాలనే
జనులు

‘బట్టకు బిన్నీనే చెప్పాలి’ అంటారు

కళ, సంగీతము లేక నిత్య జీవిత విషయములు. వీనిలో దేనిలోనైనా ఏదీ అత్యుత్తమమైనదో పొరపాటు లేకుండా తెలుసుకునే ప్రజల కొంత మందికి ఉంది. అటువంటి జనులే గత నూరు ఏళ్లకు పైగా ‘బిన్నీవారి బట్టనే’ కావాలని కోరుతున్నారు.

దానికి కారణము ఏమంటే, బిన్నీవారి బట్ట, నాణ్యములో దానికి అదే సాటి అని వారికి తెలియును. బిన్నీవారి బట్ట సాటి లేని నాణ్యతకు కారణము పరిశోధన అనుభవము మరియు అత్యుత్తమమైన బట్టలు తయారుచేయాలనే నియమమే.

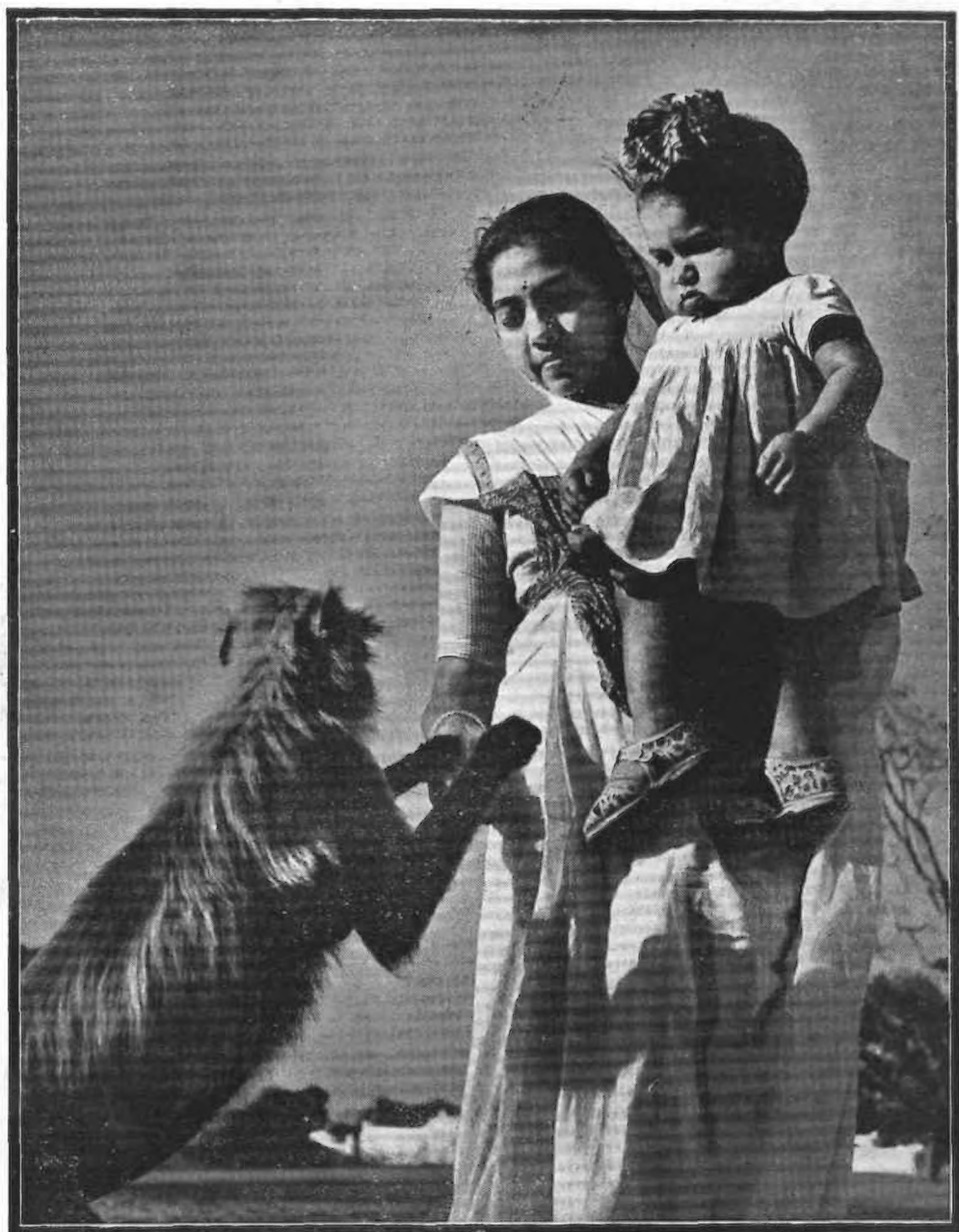
బిన్నీవారి బట్ట అంటే
నాణ్యమైన బట్ట !

బకింగ్ హామ్ అండ్ కర్నాటిక్ కంపెనీ లిమిటెడ్
బెంగళూరు ఫులేన్, కాబన్ అండ్ సిర్క్స్ మిర్స్
కంపెనీ లిమిటెడ్
నిర్వహించువారు:
బిన్నీ అండ్ కంపెనీ (మద్రాసు) లిమిటెడ్, మద్రాసు

BY. 3461(A)

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

“పాపాలన్నీ బాపును తల్లీ!”

పండినవారు :
డా॥ వి. పి. ఆచార్యులు, ముప్పారంఖుర్డ్.

